

SLOVENSKI NAROD.

Izhaaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 peti vrst 4 K, od 10—15 peti vrst 6 K, večji inserati peti vrst 8 K; notice, poslane, izjave, reklame, preklic peti vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 3, pritočno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan . . . K 300—	celoletno K 480—
polletno 150—	polletno 240—
3 mesečno 75—	3 mesečno 120—
1 25—	1 40—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 3, I. nadstropje Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zastonj frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2.60.

Posltnina plačana v gotovini.

Klerikalci in Bolgari.

Sobotni »Novi čas« je priobčil uvodnik »Bolgari in mi«. Svoj članek zaključuje z enostavno tako: »Naša stranka, ki se je žrtvovala za ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, ne bo odložila iz rok orožja, dokler ne bo ujedinenje z Bolgari izvršeno.« Prapor popolnega narodnega ujedinenja bo dvigala visoko v svojih vrstah, s tem duhom bo prežela naše ljudstvo. Dokler ne bomo združeni z Bolgari, bomo kolonija velikih zapadnih narodov. Z Bolgari pa postanemo narod svetovne zgodovine.« — Vemo, da je glavna klerikalna lastnost široko-ustjenje in bahanje. Kljub temu pa nismo mogli verjeti svojim očem, ko smo čitali črno na belem napisano, da se je klerikalna stranka — žrtvovala za ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kdaj pa? Ali je klerikalna stranka le s prstom ganila, da bi prišlo do faktičnega združenja in narodnega ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev? Kdor je preživel težke čase žilave borbe za jugoslovensko idejo pred vojno, ta ve, da ni bilo bolj strupenih in bolj doslednih sovražnikov jugoslovenske gibanja, kakor so bili klerikalci. Vzemite samo v roke »Slovenca«, »Domoljuba« in vse ostale klerikalne liste od leta 1904. pa do izbruha svetovne vojne, in videli boste, s kakšno infernalno besnostjo so se borili proti jugoslovenski pokretu. A sedaj si drznejo zavijati oči in zatrdjavati, da so se — žrtvovali za ujedinenje! In ta ljubezen do Bolgarov!

Ko je izbruhnila balkanska vojna leta 1912, ko je bil ves slovenski jug v svojih simpatijah na strani Srbov, Bolgarov in Grkov, so bili naši klerikalni listi, na čelu jim »Slovenec«, tisti, ki so očitno zagovarjali avstrijsko politiko na Balkanu in celo izražali svoje gorke simpatije — Turkom. V živem spominu je nam še dejstvo, da je moral takrat priti z Dunaja pokojni dr. Ignacij Žitnik sam, da je s svojim energičnim nastopom napravil konec turkofilskega pisanju v »Slovenčevem« uredništvu. Takrat se je osnoval v Ljubljani »Rdeči križ balkanskih držav«, ki si je nadel nalogo, da nabira v denarju in materijalu prispevke za srbske, bolgarske in črnogorske ranjene vojake. Vsa Slovenija je tek-

movala, da izkaže z dobrovoljnimi darovi svoje simpatije svojim krvnim bratom, borečim se za osvoboditev slovenske raje izpod turškega jarma. A klerikalci? Odklonili so svoj vstop v ta odbor ter niso žrtvovati niti beliča v ta rodoljubni in obenem človekoljubni namen. In to zgolj iz mrznje do Srbov! A tudi Bolgarov takrat niso hoteli poznati, pač zato, ker so bili tisti čas v zvezi z omraženimi Srbi. Čim pa je prišlo do bratovorne bolgarsko-srbske vojne leta 1913., so naenkrat naši klerikalci odkrili svojo veliko ljubezen do »bratskega bolgarskega naroda«, in ko so se Bolgari v svetovni vojni postavili ob bok Avstrijcem, Nemcem in Turkom, pa je klerikalno navdušenje do Bolgarov priklopelo do vrhunca.

Prišel je prekrat. Bolgari so bili med premaganci. Zato so jih klerikalci jadrno vrgli med staro šaro. No, med tem so se razmere spremenile. Klerikalne nade, da bodo i v Jugoslaviji ohranili svoj gospodarski položaj, se niso izpolnile. To jih grize, to jih peče. Zato bi radi Jugoslavijo razbili, ali pa vsaj iztisnili iz državne zajednice — Srbe. Poskušali so to na različne načine. Ni jim uspelo. Zadnjo svojo karto so stavili na Karlovo akcijo. Toda tudi to igro so izgubili, zato je njih zadnji up še v bolgarskem adutu. Doslej so polagali habsburške mine proti naši državi, sedaj hočejo poseči po bolgarskih minah. Ali bodo imeli s temi minami večjo srečo, kakor s — habsburškimi? Dvomimo!

Gotovo je, da pride prej ali slej do sporazuma med Jugoslavijo in Bolgarsko, in mi se tega sporazuma veselimo kot prepričani Jugoslovenci in Slovani. Toda to je še muzika bodočnosti. V tem trenutku je tak sporazum še nemogoč iz razlogov, ki jih pač ni treba navedati, in naj klerikalci še tako brenkajo na bolgarsko struno.

Kadar pa pride čas, se bomo Jugoslovenci in Bolgari pošteno pobotali, toda — o tem naj bo »Novi čas« uverjen — brez sodelovanja z onimi brezdomovinci, ki jih svet pozna pod imenom klerikalci.

— — —

Karel H. Strobl:

Laert.

(Dalje.)

Skušnjje za »Hamleta« so se to pot vršile zelo temeljito. Prinz, ki je stal s stisnjenimi ustnicami, bled in odločen na odru, se je branil vsakršne površnosti, in vse se je treslo, da bi ne doživel še drugega takega izbruha, kakor so ga na prvi skušniji.

Zgrabil je bil namreč zanikarnega statista in ga z dvema zaušnicama vrgel za kulise, da je ječaje padel Poloniju pod noge. Statist je osornega Hamleta tožil, toda ostali so se vendarle čuvali, da bi pri skušnjah s kako nesopodnostjo ne izzvali znova njegove jeze. Skoraj grozo zbujajoč, nepremičen kakor okamenel je stal Prinz med svojimi tovariši, ki so bili zategadelj svede zelo slabe volje, in lehkotni dovpti so se plazili le po temnih kotih. Pred njegovim neizprosni obrazom so se razcefrale vedno pripravljene šale v bedne besede, polne skromnosti in strahu, kakor bi stalo tu pred njimi nekaj, česar važnost sega daleč preko vsega odrskega videza.

Kakor nekdo, ki uprizarja svoj lastni pogreb! je šepetal kralj Klavdij Gustavu Riču, ki je imel predstavljati duha Hamletovega očeta. Mladi igralec »Laert«, ki je bil v angažmanu šele dve leti, se je osmelil vprašati, kaj je bil povod nesreče njegovega prednika. Toda ob Ričovi molččnosti se je razbila njegova radovednost in moral se je

zadovoljiti s tem, kar mu je mogel povedati popoldne pri taroku kralj Klavdij: odlomke govorice brez zveze, baročne čenče, predrzna domneve, zlobna namigavanja. Kar je tu slišal, ga je razburilo in zana ga je polivala, ko se je zavedal senzacije, da stopi na mesto, proketo in posvečeno smrti. Prinz je stal pred njegovo domisljivo oklonjen z zagonetnostmi in tajnostmi, in iz šepetanih besed se mu je porajalo razkošje plahega studa.

Med dvema partijama se je kralj Klavdij sklonil daleč naprej, da bi ga Gildensteru, ki je kibiciral, ne slišal: »Govori se, o tem moraš molčati, da se tisto takrat ni zgodilo slučajno, nego... no da, torej namenoma, ker je Tienbach s takratno Ofelijo...«

Močno napovedan pagatultim je spravljal kralja Klavdija na drug tir, in mladi Laert se je moral nanotiti sam v začarani gozd iskat možnost.

Njegova unema in nervoznost pa sta naraščali, čim čudovitejši se mu je dozdeval doživljaj, da bo moral z morilecem križati svoj meč. Misel na to ga je vabila kakor prepel, in sam sebi se je dozdeval tako zanimiv, kakor krotitelj ogromne nevarnosti, nerazumljive in zato tem večje in tem lepše.

Zato je bil ves iz sebe ter je dvomil nad bujžo pravilnostjo, ko je dan pred predstavo začutil znake težke influence. Čeprav je potrošil del svoje mesečne gaže za konjak, ga je vročica prisilila popolnoma v posteljo, in zdravnik mu je vzel vse unanje na veliki doživljaj jutrišnjega večera.

Pismo iz Prage.

Praga, 29. oktobra 1921.

Pred tednom dni došlo poročilo o zločinskem poskusu Karla Habsburškega, da bi se znova polastil vlade na Madžarskem, je povzročilo ne le presenečenje, marveč tudi povsem razumljivo ogorčenje. Zanimanje za domačo politiko je bilo, naravno, potisnjeno v ozadje vsled nepričakovane izpremembe v zunanji politiki, katera je poleg drugega imela za posledico, da so se toliko bolj strnile vse češke politične stranke. Enodušno se je zahtevalo energičnega nastopa in priznavalo se je, da ne samo v svojem interesu, marveč tudi v interesu miru Srednje Evrope mora naša država s svojimi zavezniki, in prvi vrsti z Jugoslavijo, storiti korake za obrambo svoje varnosti, kajti nujno je potrebno, da se ustavijo reakčna prizadevanja in imperijalistične težnje Habsburgov. Z veseljem je bila sprejeta vest, da vlada enako razpoložena tudi med jugoslovenskimi brati. Široke ljudske vrste so pokazale popolno razumevanje važnosti sedanjega trenutka, kar je dokazal najlepše nerušeni gladki potek s strani vlade odredbe mobilizacije. Ti dogodki so prekinili že projektirane počitnice parlamenta, ki je bil naglo zopet sklican. Tako se je potrdilo to, kar se je že naprej vedelo: za vladno proglašenje so glasovale vse češke stranke kot en mož in odobrile s strani vlade izdane odredbe proti nevarnosti, ki nam grozi iz Madžarske. Proti so glasovali samo Nemci. V senatu je za češke koalicijske stranke imel krasen govor, poln domovinskega navdušenja, poslanec P. Zavoral. V poslanski zbornici so zahtevali vsi češki govorniki definitivno ubranitev pred nadaljnjim madžarskim ogrožanjem in zajedno rudi jamstvo, da se podobne pustoševščine ne bodo mogle več ponavljati.

Pod utiskom poslednjih dogodkov se je vršila tudi proslava praznika na novo pridobljene naše svobode 28. oktobra. V celi republiki na taborih in shodih se je protestiralo proti zločinskemu poskusu Karla Habsburškega in zahtevala se je razorožitev Madžarske, tako da vlada v tej stvari v narodu popolna enotnost. Najmogočnejši pojav te vrste je bil na letnem zboru

rovanju češkoslovaškega Narodnega sveta, katerega se je udeležilo okoli 800 zastopnikov, senatorjev in poslancev ter nekoliko ministrov. Tam izrečene izjave niso veljale samo za jednoto čeških političnih strank, marveč so bile tudi manifest jednote celega naroda. Govorniki iz Slovaške (poslanec dr. Ivanka in dr. Hodža) sta poudarjala neoddeljivost Slovaške od češke slovaške republike in češkega naroda ter odločno protestirala proti habsburški reakciji. V resoluciji, sprejeti na zborovanju, je bil obsojen Karlov poskus za zopetno zasedenje prestola v Madžarski in odbito je bilo ustoličenje na ta prestol kateregakoli Habsburga ali Hohenzollerna. Vlada je bila pozvana, da bi energično nastopila skupno z zavezniki za mir in zato da bi se mirovne pogodbe respektirale in takoj izvedle. Končno se zahteva takojšnja dogradba narodne države in in obramba proti grabeljivi germanizaciji in madžarizaciji. Z navdušenim pritjevanjem je bil sprejet tudi poziv dr. Hodže, da naj bi se Čehoslovaki v kraljestvu SHS in v Romuniji takoj zgledili pri tamkajšnjih vojskah in sledili častnikom v slučaju vojne, da stvorimo tako v obrambo svojih pravic v celi mali antanti neprerušeno fronto.

K proslavi 28. oktobra je prispevala v Prago 20 členska deputacija jugoslovenskih dobrovoljcev, ki je bila z navdušenjem sprejeta in je živela ves čas svojega bivanja v Pragi milo pozornost. Deputacija je prišla 26. t. m. dopoldne na Wilsonovo postajo, kjer so jo pozdravili zastopniki legionarskega Čsl. društva, minister N. O. Udržal, poveljnik posadke g. general Gibiš, čsl. jugosl. liga, jugosl. dijaštvo in številno občinstvo. Po pozdravu dr. Patejda za čsl. legionarje, mestnega svetnika Mangra za glavno mesto Prago i. dr. se je zahvalil za jugl. goste invalid legionar kapetan dr. Pivko. Popoldne so obiskali gostje muzej vojnih pomnikov v Troji, kjer jim je bilo pripravljeno okrepčilo. Drugi dan opoldne jih je sprejel jugl. poslanik dr. Vošnjak, ob eni popoldne minister N. O. Udržal, ki je nekaterim pripel čsl. vojne križe. Ko so si ogledali praški grad, so se zbrali gostje na čaj pri

posl. dr. Vošnjaku, kjer so se med tem zbrale odličnejše politične osebnosti. Izmed ministrov sta bila prisotna dr. Verbensky in dr. Dérer. Zvečer se je vršila slavnostna predstava Smetanove »Hubičke« v Stavovskem divadlu, pred katero so svirali jugsl. himno. Pri proslavi 28. oktobra so se udeležili dobrovoljci obhoda, ki se je pomikal po Vaclavskem namestju na Staromestno namestje k ljudskim taborom, ki so jih priredili legionarji in češke socialistične stranke. Na teh taborih, ki so imeli protestni značaj proti habsburški reakciji, so govorili tudi nekateri gostje ob ogromnem navdušenju in soglašanju poslušalcev. Govorniki so izrekli iskrene pozdrave jugosl. dobrovoljcem čsl. legionarjem. Opoldne se je vršila na Letni footbalova tekma, katere se je udeležilo obilo Jugoslovencov. Zvečer se je vršil na Zofinu slavnostni večer ob udeležbi legionarjev, gospodarskih korporacij in znamenitih politič. osebnosti. V soboto 29. t. m. so obiskali gostje grobove usmrčenih legionarjev, na katere so položili vence in je imel slepi kapetan Lovrič pijetetni in globoko segajoči spominski govor. Dopoldne jih je sprejel župan glavnega mesta Praga dr. Baxa, na kar so si ogledali znamenitosti staromestne svetovalnice, posetili legionarsko banko, popoldne pa gospodarske in društvene domove čsl. legionarjev. Zvečer je bila gospodarska anketa. V nedeljo 30. t. m. odidejo gostje iz Prage.

Meščanska Beseda v Pragi je priredila danes zvečer dobrodošlico visokoškolskemu dijaštvu iz Jugoslavije. Večera se je udeležil tudi poslanik kraljestva SHS, dr. Vošnjak, ki ga je pozdravil podpredsednik meščanske Besede dr. Fuhrich. V svojem pozdravnem govoru je naglašal, da je večer prirejen v važni dobi in naj služi za direktni dokaz naše ljubezni do Jugoslovencov. Pred tremi leti je bil prvi tak večer v znamenju gesla »Zvestoba za zvestobo«, lansko leto pod radostnim utiskom sklenjene zavezniške pogodbe, ki se tako zgodaj izpolnjuje, kajti naša vojska stoji ramo ob ramo na mejah, da bi varovala ogroženo svobodo naših držav. Od boja ne odstopimo do končne zmage! Temperamentno njegove besede so izvale vihar navdušenega soglasja. Imenom jugl. dijaštva mu je izrekel zahvalo predsednik »Jugoslovici«

ko si je zapenjal meč. Potem je koračil po temnem odru gor in dol, gledal v prazno gledališče ter se vedno znova vračal k prijatelju, ki je bil zavrt v pajčolane duha, starega Hamleta. »Zelo sem razburjen... Prosim te, ne zapuščaj me!«

»Ni čuda, da imaš nocoj tremo...«

»Tremo?... Skoraj bi rekel, da me je strah... Vrag vedi! — Ali je Hildemann že tukaj?«

»Ne vem. A gotovo je že tu.«

In Prinz je potoval dalje po odru, polnem brezživljenske groze, od zastora do roba grajske terase helsingörške in zopet nazaj, kakor bi hotel s svojimi koraki raztrgati muke osamljenosti. Nastopile so straže ter naslonile helebardne na naslikane stolpe, si natagovale gobenice, ureale svoje nabrane ovratnike. In Hamlet je vztrepetaval zaradi njihovih senc, kakor bi lezle preko odra iz nekega tujeza nerazumljivega sveta. Iz živahnega, napolnjenega gledališča mu ni bilo pot prihajala nikaka samozavest, in ni se upal vprašati, čemu se nekdo za kulisami vznemirja, kakor bi nekoga pogrešal.

Znak za začetek pa ga je vzporežil, in v nenadnem strahu je začel obžalovati, da predstava ni odpuščana. Mučilo ga je vznemirjenje, čemu vendar se je od krute igre, polne neprijetnih spominov, polne krvavih oseb in je upal, da begajo za odrom pač le za to, ker je Hildemann izostal. Potem je bila predstava nemogoča, se mora v zadnjem biru odpuščati, in iz vseh strahov je vodila zanj vendarle še pot rešitve.

Toda po njegovi prvi sceni ga je pričakovala senca in se mu približala.

»Gospod Hildemann?«

»Gospod Prinz?«

Hamletov oče se je šalil zaradi zaskasnitve.

»O, jaz sem zanesljiv. Kadar obljubim, pridem gotovo.«

»Ali bi ne bilo dobro, da poskusiva poslednjo sceno?«

»Dvoboj? — tega pač ni treba. Vi se borite dobro in videli boste, da sem vrl nasprotnik. Brez skrbi!«

Laert se je poslavljaj pri Poloniju in Ofeliji. Njegovo svarilo pred Hamletom je bilo suho in brezbržno, a vzlic temu vznemirljivo. Potem je izginil, in ako ga je Hamlet, pojan od plašne nemirnosti, hotel polskati, ga ni bilo mogoče najti, kakor bi bil resnično onstran morja, preko katerega ne vodi noben most.

Trepetajoč je klečala njegova duša v sceni z očetovim duhom. Nenormalnost in poasnost tako dobro znana dejanja je vplivala kakor strup na njegovo kri, dokler se ni končno z mrgolenjem v očeh in šumenjem v ušesih malone zgrudil.

V publiko je odgovarjala zona slutnje do skrajnih umetniških mej stopnjevani Hamletovi grozi. Gledalci so se čutili pred odkritjem mističnih dogodkov, pred čudovitimi sožitjem drame in istine ter so pripisovali vse vzne-mirjenosti nedosežni umetnosti igralčev.

Hamlet je prišel pred rampo ter se je poklonil, smrtno bled in drhteč rok

je, Mal. Rausavljevič, ki je zajedno obljubil, da bo deštvo vedno z vso silo delovalo na to, da bi naše zavezniške pogodbe ne ostale samo na papirju, marveč, da bi se naslanjale na prijateljstvo, globoko ukoreninjeno v naših srcih. Večer je

Oskrbovanje umobolnih v Sloveniji.

V bivši Avstriji so imele posamezne dežele dolžnost, da so umobolne oskrbovale v svojih zavodih. Zato so tudi bogatejše dežele: Češka, Moravska, Nižja Avstrija, gradile velike in moderne zavode, dočim je v revnejših deželah, v Galiciji in alpskih kronovinah, bilo v tem oziru mnogo slabše preskrbljeno. Najslabši med vsemi deželami pač na Kranjskem s povsem nedostojnim in nemodernim zavodom na Studencu pri Ljubljani. Ta nedostatek so živo čutili zlasti zavod in zdravniki ter se zelo trudili, da bi pridobili nov zavod ter opomogli mizeriji vednega prenapolnjenja. Da je v razmerah, ko so v sobah stlačene postelje druga tik druge ter se morajo postavljati po hodnikih, služba zelo otežkočena ter poljni efekt zdravljenja dostikrat onemogočen, je razumljivo. Delali so se načrti za zgradbo novega zavoda, — ko so se ti zavržli zaradi prevelikih stroškov, delali so se načrti za razširjenje starega zavoda, a tudi tu ni prišlo do ničesar. Zdravniki in inženirji so se trudili in delali — a v dež. odboru ni bilo nikogar, ki bi imel količjak smisla za ta veliki zdravstveni in socialni problem. Trudili so se kolegi pred mano in za mano, deloval sem neumorno vsa 4 leta svojega službovanja na Studencu v tem smislu, gradbeno ravnanjstvo je imelo izgotovljene črte — vse brez uspeha. Izgovor glede stroškov — nov zavod za 800 bolnikov bi stal nekaj nad 5 milijonov kron — izpodbijal sem s predlogom, da naj se najame v ta namen posojilo na zelo dolge odplačilne obroke (ev. 90 let) ker bore zavod tudi zanamcem v korist in je tedaj pravično, da tudi oni nosijo del stroškov — tudi to ni obveljalo. Danes bi trebalo za uresničenje te ideje skoro stokratne svote.

To navajam le v dokaz, da krivda ne zadene niti zdravnikov niti tehnikov, temveč jedino odločujoče faktorje, in tu moram konstatirati, da je bila brezbrzičnost in neumevanje pri vseh strankarskih pristaših jednaka.

Kar se je grešilo in zamudilo, se žal, zdaj bridko maščuje. Kajti naša mizerija po vojni je še mnogo večja. Vsa slovenska Štajerska, ki je preje oddajala svoje bolnike v Feldhof pri Gradcu, oddaja zdaj svoje novo obolele v Ljubljano; poleg tega pa imamo še od popreje veliko število (krog 300) bolnikov Štajercev, ki so zdaj postali jugoslovanski državljani, v oskrbi v v Feldhofu, katero moramo drago plačevati, oz. katere smo dolžni prevzeti v svojo državo. — Od Kranjske je sicer odpadel jeden del k Italiji, a to ni tolikega pomena, ker število bolnikov katere mora ona prevzeti, ni zelo veliko. Ako torej že preje naš zavod na Studencu absolutno ni zadoščal, zadostuje zdaj seveda za več kot podvojeno število bolnikov še veliko manj.

Najnujnejša potreba je torej vedla do tega, da se da hipna odprava. In tu je kot najprikladnejše in v vsakem oziru najpripravnejše se izkazalo poslopje bivše prisilne de-

bil izpolnjen s pevske in godbene mi točkami, pri katerih so sodelovali: gđ. Mahanova in Jindrova ter gđje. Jar. Stepanek, O. Rusnjak, V. Jecić in J. Solnar. Uspeli večer je bil zaključen s plesom.

J. K. S.

lavnice v Ljubljani. Že za časa vojne se je v njem oskrboval jeden del blaznikov — hiralcev (krog 80) — večje število teh se je in se še oskrbuje v povsem neprimerni hiralnici sv. Jožefa. — Ker je v tem poslopju nastanjena »mladinska oskrba«, se je doseglo, da bo de ta premeščena v Kočevje ter bode potem po primer-nih adaptacijah, služilo vse poslopje v namene blaznice. Že zdaj se jih oskrbuje, ker so se privzeli nekateri prostori, 140, pozneje bode mogoče nadomestiti jih 360 v zavodu.

S tem seveda je dosežen le provizorij, ki niti ne bo zadostil vsem najnujnejšim potrebam — to leg tega pa sedanje ubikacije, tako na Studencu kakor tu v bivši prisilnici in v hiralnici sv. Jožefa — nikakor ne odgovarjajo nazorom in zahtevam moderne oskrbi umobolnih. Preostaja nam prej kot slej neizogibna potreba, da se zgradi modern zavod. Tu pa je po mojem mnenju treba decentralizirati. Ta zavod mora biti vsekakor v kraju z ugodnimi komunikacijskimi zvezami in zato se mi zdi Celje jako primerno. Tu naj se zgradi povsem moderna umobolnica za 800 bolnikov. (Večji zavodi se v marsikakem oziru niso posebno obnesli). Poleg tega zavoda, v katerem bi se zdravili predvsem akutni slučajji, naj se zgradi še poseben oddelek za idijotične in duševno zaostale otroke, s primerno šolo; ta oddelek bi bil z zavodom v organizični zvezi. Zdjaj za te nimamo nobenega pravega odgovorila in vendar je tudi to tako zelo potrebno in bi donosalo vsaj v nekaterih slučajih lepe uspehe. Med blazniki hiralci nameščeni otroci pa le še bolj propadajo. Oddelek bi štel kakih 160—200 postelj, ter po možnosti prevzemal bolnike tudi iz drugih dežel naše države. Za zgradbo tega zavoda (umobolnice) treba nemudoma pričeti z vsemi predpripravami. Sicer je bila v ta namen že od zdr. odseka sklicana anketa, pa skušnja nas učila, da ankete stvari le prerade zavlečejo. Sicer pravi pregovor, da več oči več vidi in ne dvomno so potrebna posvetovanja — a naloga bi se po mojem mnenju hitreje rešila, ako se poveri jednemu zdravniku in jednemu inženirju, da proučita nekatere moderne zavode drugod, izdelata podrobne načrte.

Ker v naši državi tudi drugod ni večjih zavodov (Štenjevec pri Zagrebu je tudi nezadosten in nemodern) kamor bi mogli za silo od dajati bolnike, je evidentno, kaka nujna potreba je zgraditi nov zavod za Slovenijo, saj nam je odpadel Feldhof ter ga moramo nadomestiti. Pri tem moramo misliti na to, da so se umobolnosti izza vojne zelo pomnožile. Ako so tudi v neugodnih vojnih prehranjevalnih razmerah kazale vedjo umrljivost nego prej, je to zdaj pri ugodnejših razmerah, odpadlo. Zlasti se je in se bo naslednja leta še bolj — pomnožilo število paralitikov, ker je v zvezi z razširjenjem lueticke — tako da je ta prej v naših krajih redka bolezen postala prav pogosta pri možkih in ženskah. Studenc in prisilnica bosta kljub novemu zavodu ostala potrebna zlasti za bolj kronične bolnike (najzelošnejša oskrba v hiralnici sv. Jožefa naj se čimprej je možno opusti) a tudi ta dva zavoda se bode ta morala zamenjati s primernejšim, modernim zavodom. Seveda bo to stalo ogromno, izdatki v zdravstvene namene morajo stati vedno v prvi vrsti, ker so za blaginjo naroda najvažnejši.

Iz vsega navedenega uvidimo, kako krivično je, ako se pogosto tu di v časopisu čuje, naj se prisilnica vzpostavi na novo v sedanjem poslopju. Za kaznične se dobi tudi kje drugod veliko lažje kako primerno poslopje, nego bi se za bolnike; oni so lahko tudi v drugih krajih države, kjer bi se uporabljali v razna dela. Za bolnike pa v momentu nimamo drugega nadomestila. In dolžni smo tudi pospešiti prevzete umobolnih iz tujine. Ondi med tujci pod tujimi zdravniki in strežniki, ki jih morda niti ne razumejo, ni le njih bivanje težje, tudi njih lečenje neuspešnejše. Težave in stroški zvezani s preskrbitvijo potnih listov in leznične vožnje onemogočajo sorodnikom obiske. Torej že samo humanitarno stremljenje zahteva tudi tu uveljavljenje: svoji k svojim!

Dr. Fran Gščl.

Telefonska in brzojavna poročila.

SLOVENSKO KRONANJE KRALJA ALEKSANDRA.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Slovesno kronanje kralja Aleksandra za vladarja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev je določeno na prihodno pomlad. Čim poteče čas globokega žalovanja po kralju Petru I. Osvoboditelju. Najbrže se bo kronanje vršilo meseca maja, najkasneje pa meseca junija. Ob priliki kronanja se bodo vršile velike svečanosti. Kraj kronanja še ni določen. Mnogi zagovarjajo misel, da bi se slovesno kronanje vršilo na Kosovem v cerkvi Gračanici. Povodom kronanja bodo odlikovani vsi tisti, ki so si pridobili zaslugе za osvoboditev in njednjenje jugoslovenskih plemen in za konsolidacijo države.

KRALJEVA PRISEGA NA USTAVO.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Kakor smo že včeraj javili, je kronski svet določil, da N. Veličanstvo kralj Aleksander priseže v soboto, 5. t. m. ob 11. dopoldne v narodni skupščini na ustavo. Zaradi žalovanja po blagopokojnem kralju Petru I. Osvoboditelju izostanejo vse slovesnosti prisege. Vojaštvo bo samo tvorilo svečanostni špalir od dvora do narodne skupščine. Na kronskem svetu je dalje vojni minister general Žečević poročal o stanju naše vojske.

NARODNA SKUPŠČINA.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne se sestane narodna skupščina. Dnevni red: Volitve v posamezne odseke narodno skupščine in prisega Stojana Protića.

DEFINITIVNI ODGOVOR VELIKI ANTANT.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Včerašnji kronski svet je odobril definitivni tekst note kot odgovor na noto velike antante, v katerem odgovoru precizira naša vlada v imenu male antante sledeče točke:

- 1) Spoštovanje in definitivno izvršenje trianonske pogodbe.
- 2) Popolno razoroženje Madžarske pod kontrolo male antante.
- 3) Naša vojska ostane v pripravljenosti dotle, dokler Madžarska definitivno ne izpolni vseh pogojev.
- 4) Odškodnina za mobilizacijske stroške naši in češkoslovaški državi. (Stališče velike antante glede te točke še ni jasno precizirano.) V tem vprašanju skupni solidarni nastop s Prago do definitivne rešitve.
- 5) Nadaljna zahteva naše vlade, da Madžarska zakonodajnim putem izvrši detronizacijo habsburške dinastije in da se izreče za končno definitivno državno obliko. To na podlagi trianonske pogodbe.
- 6) Benečanski sporazum. V tem vprašanju stoji kronski svet na stališču, da le to vprašanje smatrati kot nekako korekturo mel.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Na podlagi sklepov kronskega sveta bo naša vlada odgovorila velik antanti na njeno zadnjo noto. Odgovor upošteva soglasje z veliko antanto in naglašaja:

1. Detronizacija habsburške dinastije. V tem pogledu in glede njene izvršitve vlada popolno soglasje.
2. Vlada z vso odločnostjo vztraja in zahteva, da mora biti v najkrajšem času izvedena razorožitev Madžarske. V tem oziru zahteva naša vlada potrebne garancije, med drugim, da se naši državi odstopi in prizna mesto predsednika razorožitvene komisije v Budimpešti.

VESELE PRIPOZNAVAJO ZAHEVE MALE ANTANTE.

— d Praga, 2. nov. Razprave o madžarskem vprašanju so se nadaljevale v nedeljo in v ponedeljek. V nedeljo zvečer so antantni zastopniki Bordonaro, Clerk in Couget predložili ministrskemu predsedniku rezultate razprav veleposlaniške konference o stališču male antante glede dogodkov na Madžarskem.

Državam male antante se naznanja, da je veleposlaniška konferenca popolnoma priznala stališče male antante v tem zmislu, a) da se mora prestolna odpoved razširiti na vso habsburško dinastijo, in b) da se mora razkralj Karel odvesti iz Madžarske in izročiti vele-silam.

Veleposlaniška konferenca ugotavlja nadalje, da se bo trianonska pogodba izvedla na vsak način.

Tudi tretjo točko zahtev male antante, namreč razorožitev, priznavajo zavezniki v polni meri. Zavezniki pristajajo tudi na to, da bodo države male antante po določbah mirovne pogodbe sodelovale pri razorožitvi. Način tega sodelovanja se bo ravnal natančno po besedilu in določbah trianonske mirovne pogodbe.

Zavezniki menijo, da spričo takih razmer ni nobenega povoda za vojaško akcijo in zahtevajo, da mala antanta ugodni želji veleposlaniške konference in uravna svoje nadaljnje postopanje po tem.

Češkoslovaška vlada je takoj storila korake, da bi se z Jugoslavijo in Rumunijo dogovorila o skup-

nem stališču. Obenem je zaveznikom naznanila svoje stališče glede nadaljnjega postopanja v tej zadevi. Češkoslovaška vlada se popolnoma strinja z Jugoslavijo in Rumunijo. Zagotovila je zaveznikom svojo popolno lojalnost v skupni politiki z veliko antanto in je ugotovila, da je potrebno, da se izvrše te razprave za varstvo miru še v nekaterih konkretnih točkah, namreč glede nadaljnjega postopanja madžarske vlade in madžarskih zakonodajnih korporacij; treba je preprečiti, da se ne zavleče končna ureditve tega težkega vprašanja, treba je skrbeti za to, da bi mala antanta kar najhitreje mogla začeti s pripravi. Nadaljnje postopanje se bo ravnalo po tem, kako bo Madžarska izvedla ukrepe veleposlaniške konference. Razprave o nekaterih vprašanih se bodo torej še nadaljevale. Lahko pa se reče, da se je načeloma dosegel sporazum v vseh važnih vprašanih in da bo postopala mala antanta popolnoma v zmislu dispozicij zaveznikov.

KRONSKI SVET O UKREPIH PROTI MADŽARSKI.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Kakor smo že včeraj javili, je bil popoldne sklican kronski svet. Pod predsedstvom N. Veličanstva kralja Aleksandra je trajal kronski svet od 11. dopoldne do 13. popoldne. Kronskemu svetu so prisostvovali vsi ministri razen ministra Karamanovića, ki je v Sarajevu nevarno bolan.

Ministrski predsednik g. Nikola Pašić je poročal o razgovorih z veliko antanto. V glavnem je poročal o madžarskem vprašanju, zlasti o pogojih, kako se ima izvršiti detronizacija habsburške dinastije od strani Madžarske. G. Nikola Pašić je naglašal, da bo naša vlada v tem vprašanju nadaljevala dosedanje politiko v sporazumu s člani male antante in v soglasju z veliko antanto. Velika antanta soglasja v tem, da se napravijo proti Madžarski vsi koraki, ki bodo omogočili in preprečili vsake habsburške aspiracije, ogrožajoče našo državo.

Kronski svet je podrobno razpravljal o vsebini zadnje note velike antante. Ugotovilo se je, da v načelu velika antanta soglasja z malo antanto. Redigiran je bil odgovor naše vlade na to noto. Odgovor se sporoči Pragi in Bukarešti. Debata o tem odgovoru, katerega vsebina še ni podrobno znana, je bila zelo živahna.

MADŽARSKI ZAKON O DETRONIZACIJI HABSBURGOV.

— d Budimpešta, 2. novembra. Na današnji seji stranke malih poljedelcev je izjavil ministrski predsednik grof Bethlen, da bo na jutrišnji seji narodne skupščine predložil v odobrenje — vsekakor deloma vsled pritiska ententnih vele-sil (!) — nastopni zakonski načrt:

»Zakonski načrt o prenehanju vladarskih pravic kralja Karla IV. in prestolonasledstva Habsburžanov.

§ 1.: Vladarska pravica kralja Karla IV. je ukinjena.

§ 2.: Pragmatična sankcija, zapovedana v zakonskih členih 1 in 2 iz leta 1723 ter določbe o pravicah prestolonasledstva avstrijske hiše (domus austriaca), zgubi svojo veljavo, in narod ima zopet pravico, da si prosto voli kralja.

§ 3.: Narod odobri dedno obliko države kraljestva tako, kakor je bila, toda odloži zasedenje kraljevega prestola za poznejše čase ter naroči ministrstvu, naj v tej zadevi o pripravnem času stavi svoje predloge.

§ 4.: Ta zakon stopi v veljavo z dnem promulgacije.

Ministrski predsednik je prosil stranko, naj sprejme pri glasovanju ta zakonski načrt, če mogoče, brez debate.

VES PROMET PROTI MADŽARSKI USTAVLJEN.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) V sporazumu z vojnimi ministrom je ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo naredbo, po kateri je popolnoma »ustavljen vsak izvoz blaga po Donavi v Madžarsko, kakor tudi potniški promet. Na zadnjih mejah je odrejena najrigorozejša kontrola.

ZATVORITEV BOLGARSKE MEJE PROTI JUGOSLAVIJI.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Kakor javljajo iz Sofije, je bolgarska vlada odredila popolno zatvoritev bolgarske meje proti Jugoslaviji, posebno v vranjskem okraju. To zaradi tega, da jim bo omogočeno prileti atentatorje na ministra Dimitrova.

USPEHI OFENZIVE PROTI ALBANIJ.

— d Beograd, 2. novembra. Po vestih iz Skoplja so naše čete v Albaniji

zasedle črto, katero zasedati je bila nujna potreba, če so hotele zavarovati mejo pred napadi, katere so pripravljali Albanci. Črto smo zasedli brez velikih žrtv. Na bojišču vlada popoln mir.

VPRAŠANJE ALBANSKIH MEJ.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Na kronskem svetu je dalje poročal ministrski predsednik g. Nikola Pašić o albanskem vprašanju. To vprašanje je začelno na poslaniški konferenci v Parizu odloženo. Naša vojska je zasedla določeno demarkacijsko črto. Na albanski fronti je mir.

TIRANA IZOLIRANA?

— Rim, 2. novembra. Iz albanskega vira se poroča o hudem spopadu med jugoslovenskimi in albanskimi četami pri Luriji. Vse zveze s Tirano so prerušene.

PISMO RUMUNSKIE KRALJICE KARLU?

— Pariz, 2. novembra. »Journal« poroča, da imata Karl in Zita v rokah pismo rumunske kraljice, ki ju zagotavlja, da se Rumunija ne bo opirala povratni Habsburgov na madžarski prestol. — Kraljičin drobno pismo je pripomoglo Karlu in Ziti k nesrečnim notam.

KARLOVA POT V ČRNO MORJE.

— d Budimpešta, 2. novembra. »Magyar Ország« poroča, da so sprejeli v Oršovi angleško topniško ladjo »Glowworm« z razkraljem Karlom in njegovo soprogo Zito romunski mornarji, ki bodo spremljali ladjo do Galaca.

DOBAVA PREMOGA IZ PEČUJSKIH RUDNIKOV UKINJENA.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Madžarska vlada je ukinila dobavo premoga naši državi iz pečujskih rudnikov. »Tribuna« pristavlja k tej vesti sarkastično: »Ali bomo morali vprašati Italijo, če smemo iti po ta premog?«

PRISILNO POSOJILLO V AVSTRIJI?

— d Dunaj, 2. novembra. Borzna zbornica je danes na borzi objavila nastopno sporočilo: Finančni minister naznanja, da ne namerava odrediti prisilnega posojila.

TRGOVINSKA POGODBA Z NEMČIJO.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Minister trgovine in industrije dr. Spaho predloži narodni skupščini definitivni načrt trgovinske pogodbe med Nemčijo in našo državo.

Iz naše kraljevine.

— Kralj Aleksander nam grobu svojega očeta, iz Beograda nam javljajo, da je danes 3. t. m. ob 8. zjutraj v avtomobilu odpotoval Njeg. Vel. kralj Aleksander na Oplance na grob svojega očeta kralja Petra I. Osvoboditelja.

— Prebivalstvo Beograda. Na podlagi zadnjih statističnih podatkov ima Beograd 117.740 prebivalcev, od katerih je 100.000 Srbov, Hrvatov in Slovencev, 3504 ostalih Slovanov, 3167 Nemcev, 1334 Madžarov, 300 Rumunov in 180 Italijanov.

— Nov dnevnik v Sarajevu. V Sarajevu je prišel izhajati kot dnevnik »Narode na programu demokracije in narodnega edinstva«.

— Protitalijanske demonstracije v Vini. Te dni je prišel v Vio bivši karabinjar Cesare Frozza, ki je za časa italijanske okupacije storil mnogo zla tamkajšnjemu prebivalstvu. Ko je prebivalstvo zvedelo za njegov prihod, je priredilo velike demonstracije pred hišo, kjer stanuje njegova družina. Policija je blokirala hišo in hotela odstraniti demonstrante. Na pomoč je prišlo tudi vojaštvo, ki so ga demonstranti sprejeli z navdušenimi klici. Vojaštvo je oddalo v zrak salvo, nakar se je prebivalstvo ogorčeno razšlo.

— Spomenik francoskim vojakom v Zagrebu. Na vernih duš dan, 2. t. m. popoldne so odkrili na zagrebškem osrednjem pokopališču nagrobni spomenik francoskim vojakom vzhodne armade, ki so v naših bolnišnicah nomrli za ranami, dobljenimi na solunski fronti. Pokrajinsko vlado je zastopal dr. Alaupović, vojaštvo sta zastopala general Pešić in namestnik divizijskega poveljnika polkovnik Tasovac.

Okrog spomenika je bila porazvrščena med odkritjem četa 35. pešpolka z godbo savske divizijske oblasti. Pri odkritju je govoril tučakšnji francoski konzul, z naše strani pa poverjenik dr. Alaupović in v imenu francoskih vojakov prisotni francoski kapetan. Čete so oddale častno salvo in godba je svirala maršlezo.

— Zrakoplov preko Maribora. Na Vseh Svetih zvečer okoli 18. se je nad Mariborom čul ropot zrakoplova, prihajajočega v smeri preko Pohorja proti jugu.

— Za potnike v Baranjo. Vsi potniki, ki potujejo v Baranjo, morajo imeti do nadaljnjega predpisane legitimacije.

— Za naše dijake v Angliji. V Londonu je otvorila gospe Northcliff bazar v korist fonda za preskrbo jugoslovenskih dijakov, ki študirajo medicino v Angliji.

— Albanske nošne znamke pri nas neveljavne. Kakor poroča zagrebška trgovsko - obrtna zbornica, naša vlada ni priznala albanskih poštah znamk. Poštni uradi morajo smatrati vse pošiljave s albanskimi znamkami za neveljavne.

pred navdušenim gledališčem. Potem je zopet izvil Hildemanna, ne da bi ga mogel najti. Ričl si je zavil pajčolane duha preko glave ter je bil podoben glavariju Beduinov. S stiskom roke je hotel darovati prijatelju nekaj iz hladnih zakladov svoje mirotnosti.

Toda Prinz ga je zgrabil ter ga malone vrge: »Ouj, uj, saj to ni Hildemann!«

»Na, prosim, kdo pa naj bo?«

»To ni Hildemann! Poznam ga po slikah...«

»Jaz ga poznam osebno in ti rečem, da je Hildemann...«

»Človek, kaj ne opažaš, za božjo voljo, kako se hoče pod njegovim obrazom vedno pririniti neki drug obraz? Tako je, kakor bi imel dve plastii, eno vrh druge. En obraz se bori s drugim ter ga peha nazaj... toda končno bo predr!...«

»Morda si iz strahu pred influence popil preveč konjaka?«

»Za božjo voljo! Mar ne vidi tega nihče?... ali ne vidi nihče, da me sovražijo? V sceni s Ofelijo... to je škrtal z volmi in zavilaj oči, ko je govoril o Hamletu... To ni bila igra, to je njegovo resnično sovraštvo... on stran vanje maske... In kje pa je? Kje tlel?«

»Bratec, ali se ti kisojo možgani?«

»Ne žali se! Prosim te, nikar me ne zapuščaj! — ostani v moji bližini. Vedno v moji bližini!« Povem ti nekaj strašnega... jaz... jaz se bojim...«

(Konec prihodnjaja.)

Francija za zahteve male antante. — Polno zadoščenje in popolna jamstva.

Pariz, 2. novembra.

Francosko časopisje je začelo obširno razpravljati o vprašanju odškodnine, katero zahteva mala antanta za povrnitev stroškov mobilizacije od strani Madžarske. Veliko pozornost vzbuja v diplomatičnih krogih članek francoskega vodilnega lista v zunanji politiki »Tempsa«. Članek navaja:

Ako se sprejme določba, da mobilizacijskih stroškov male antante ne bo plačala Madžarska, obstaja možnost, da bodo madžarski legitimisti še enkrat polkusili restavracijo.

Trdili bodo, da obstaja vedno gotovo upanje na uspeh, na drugi strani pa, da državi ne bo treba nič plačati.

Ako bo na Madžarskem tudi nadalje obstajal ta duh in to mišljenje, ne pomeni to nikake konsolidacije miru. Ako se bo vztrajalo na tem, da ostane vprašanje povrnitve škode po Madžarski nerešeno, je mala antanta sklenila, da ne bo začela nobene akcije brez predhodnega sporazuma s glavnimi zavezniki državi.

Vendar pa izkušnja kaže vladam v Beogradu in Pragi, da ni treba demobilizirati, dokler ne dobijo popolnega zadoščenja in jamstev.

Dr. Beneš je predlagal, da naj konferenca veleposlanikov odredi rok, do katerega mora madžarska vlada izvesti določbe, katere so ji notifikirali zastopniki glavnih zaveznikov držav.

Ako se jutri sestane konferenca veleposlanikov, upamo, da bo sprejela ta legitimni in pametni predlog in da bo odredila kratek rok. Ako bo konferenca veleposlanikov postopala tako, bo napravila uslugo ne samo v interesu miru, temveč tudi v interesu Madžarske.

Madžarska ima samo en izhod za rešitev:

- a) madžarski narod ne sme dovoliti, da se v njegovem imenu intriguje, in
- b) zahteva naj od svojih voditeljev, da lojalno izvrše željo zaveznikov, drugače bo moral madžarski soljak še enkrat plačati napake svojih voditeljev.

Politične vesti.

Politični klub JDS ima sestanek v četrtek, dne 3. novembra zvečer ob 8. uri v tajništvu JDS, Narodni dom. Na dnevnem redu važen razgovor. Udeležite se polnoštevilno. Pismenih vabil ni.

— Mi in zavezniki. Beogradska »Politika« piše, da zavezniki v svoji politiki ne delajo nobene razlike med malo antanto in Madžarsko, ki jo v gotovem oziru celo protizirajo, čeprav je vsakemu jasno, da je Madžarska oni faktor, ki vznemirja Srednjo Evropo. Zavezniki bodo doživeli razočaranje in nehalnost Madžarske. Pravzaprav pa zavezniki niti ne briga, kaj imamo mi z Madžarsko. Vsako vmešavanje od katerekoli strani v naše notranje zadeve moramo odločno odkloniti.

— Za »hrvatski križ in plug« agitira klerikalni list »Tožba« Novine v Splitu. V članku, pod katerim je podpisan neki seljak (!), pravi list, da bo potem, ko doseže hrvatska klerikalna stranka svoje cilje, vsega zadosti in vsem prav. Potem bo gospod bog odstranil vse nadloge, ki jih imamo danes v državi, kjer vladajo brezvevci! Vse se mora »pohrvati«, potem bo imel naš narod še le svojo pravo hišo! — Poštenega Jugoslavena mora biti sram, ko čita podobna izjave klerikalne protidržavne politike, ki se poslužuje nevednosti posameznih kmetov za dosego svojih izjavijskih ciljev proti enotnosti države in naroda. Klerikalnega zmaja, ki ima v vsakem kraju drugo glavo, bo treba z združenimi močmi ubiti, ker bo drugače škoda na račun našega edinstva vedno večja.

— Razkol v Radičevi stranki. V zadnjem času se je pojavil v Radičevi stranki značilen razkol. Močna je struja, ki zahteva, da gre Radičeva stranka v Beograd. Ker Radič neče tej zahtevi ugoditi, je prijavil izvoljeni poslanec Karel Hausler izstop iz Radičeve stranke.

— Stambolijski o smrti ministra Dimitrova. Iz Skoplja poročajo, da je bolgarski ministrski predsednik Stambolijski izjavil v nekem sofitksem listu: Dimitrov je vedel, da ga bodo ubili. Vlada je zavzela odločno in jasno stališče napram komitatom ter se je javno borila proti onim, ki so uhajali na ozemlje naših sosedov ter tako škodovali Bolgarski. Dimitrov je izdal ostre naredbes proti komitatom ter je dobro vedel za razpoloženje med komitati. Zanj je časa je v krogu svojih domačih večkrat rekel: Mene bodo ubili!

— Trocki kriv umora generala Kuropatkina? V »Matine« piše Rus Aleksinski o smrti ruskega generala Kuropatkina, ki so ga 1. 1917 kot generalnega guvernerja v Turkestanu ujeli boljševiki. Lani je bila ustanovljena posebna vojska z nalogo, da oparira z indijske meje proti Angliji. Sovjetska vlada je zahtevala, da ji pomaga pri tem general Kuropatkin kot odlični poznavalec Azije. Kuropatkin se je branil, nkar je ukazal Trockij, naj se generala umori.

— Učenje madžarsčine v češkoslovaški vojski. Predsednik Masaryk je obiskal za časa svojega bivanja v Sirčinu tamkajšnje vojaško šolo, kjer se učijo madžarski vojaški brati in pisati. Značilno je, da se ti mladi ljudje še le v češkoslovaški republiki učijo svojega materinskega jezika.

— Dogovor Ukrajincev s Habsburgi. »Goniec Krakowski« poroča iz Lvova, da ukrajinski zaroti v zvezi s Habsburgi. V Lvovu se je pripravil poskus zarote s strani Ukrajincev, ki imajo zveze s habsburško dinastijo, s pomočjo metropolitne Septickega. Zarota je bila priprava za oboroženo vstajo Ukrajincev in svrho, da se odtrga galicijski del od poljske republike. Na sled zaroti se je prišlo po napadu Federarja na državnega načelnika in vojvodo Grabowskega. Karlova akcija na Madžarskem je imela biti v zvezi s pripravljenim oboroženo vstajo v vzhodni Galiciji, ki je bila določena za prve dni novembra. V Lvovu obstaja tajna »galicijsko-ukrajinska vlada« s obširnimi razpredeno organizacijo. Vse tozadevne dokumente ima sedaj policija v rokah. Iz Varšave se poroča, da je v zvezi s Karlovim poskusom zarote proti Pilsudskemu. Prelaskava je dognala intrigo s strani Karlova bratrance Viljama, ki bi se proglasil za vladarja v Ukrajini in vzhodni Galiciji po Karlovi restavraciji na Madžarskem. Antant

Neodrešena domovina.

— 15-letna smrti Simona Gregorčiča. Dne 15. t. m. poteče 15 let, odkar je umrl v Gorici pesnik Simon Gregorčič. »Edinost« poziva društva, naj tekom novembra obhajajo njegov spomin na ta način, da priredijo »Gregorčičev večer« s predavanjem in petjem Gregorčičevih komponiranih pesmi. Počastimo Gregorčičev spomin!

— Priprave za občinske volitve. Sestavljajo se volilni imeniki. Vsi oni volilci, ki pri državnozbornih volitvah niso bili vpisani v imenike, imajo časa do 11. novembra t. l., da podajo prošnje za vpis v volilni imenik. Vsak Jugosloven naj pazi, da ne izgubi volilne pravice.

— Gospodarsko krizo v Trstu. Zelo občutijo tamošnji hotelirji, gostilničarji in kavarnarji. Te dni so predložili trgovski zbornici pismo, v katerem iščejo odpomoci svojih obrti, navajajoč, da ladje Tržaškega Lloydja zahajajo najprej v Benetke, kjer se potniki izkrcajo, potem pa pridejo prazne v Trst. Ako pa pride kak parnik v tržaško pristanišče, prenočijo potniki na njem in drugi dan se odpeljejo v vlak. Gospodarska kriza se tako poostreje. Benetke pomenijo za Trst hudo konkurenco.

— Železniška nesreča v Trstu. V tork zjutraj je prihitel direktni vlak Rim — Trst na centralno postajo z ne-

navadno hitrostjo in se ni ustavil, marveč je lokomotiva udarila z vso silo v železniški odbijač na koncu proge ter ga vpognila in se pritisnila na zidove, ki je močno poškodovano. Poškodovanih je težko in lahko 12 oseb. Pravijo, da je povzročila nesrečo pokvarjena zavornica »Westinghouse«.

Narodno gospodarstvo.

— ng Mednarodna unija proti razvrednotitvi valut. Bivši češkoslovaški minister Rašin je sprožil misel, da se ustanovi mednarodna unija proti razvrednotitvi valut, kateri naj bi pripadale zlasti prijateljske države, ker Češkoslovaški ne more biti egalno, ali imajo Jugoslavija, Rumunija, Bolgarija in druge eksportne dežele slabo valuto. Unija naj bi kontrolirala, da bi vladne države ne izdajale nekritičnih bankovcev, najemale le neizogibna notranja posojila ter se zavezale, vzpostaviti ravnoterje v svojih državnih budžetih. Seveda bi bilo prej napraviti red glede nekritičnih bankovcev, la na ta način bi bilo mogoče, stabilizirati menične tečaje.

— ng Zvišanje nemških izvoznih oddaj (dávššin). Po nove ureditve izvoznih oddaj se je po naročilu državnega kanclerja izdala prehodna naredba, ki zvišuje dosedanje izvozne oddaje za 4%. Zvišanje se ima v toliko omejiti, da smejo oddajne postavke pri gotovih fabrikatih znašati največ 6%, pri polfabrikatih največ 7% in pri surovinah največ 8%. Za inozemske surovine, polfabrikate in gotove izdelke, pri katerih je nedvomno ugotovljeno, da se v tuzemstvu nadalje ne podeljuje, je plačati bistveno manjšo oddajo, največ 3%, ali pa tudi nič. Enake ugodnosti bo deležni tudi inozemsko blago, ki se v državi le neznatno predeluje.

— ng Delovni čas in delovni uspeh. V Združenih državah so se vsaile nedavno v 436 obratih poizvedba o učinkovitosti osebnega delavnika. Pri pretežni večini obratov, namreč pri skoraj 88% je produkcija nazadovala, pri 8% obratov je ostala enaka, pri 4% se je dvignila. Glede 40% obratov, ki izkazujejo nazadovanje produkcije, odgovarja nazadovanje skritični dela, pri ostalih 60% pa je zmanjšanje delovnega uspeha v pretežnem delu manjše nego izguba delovnih ur. V redkih primerih, pri katerih se je produkcija istočasno s skritično delovnega časa dvignila, je pripisovati ta uspeh praviloma uvedbi novih delovnih metod. V industrijah, pri katerih odloča glede delovnega produkta hitrost strojev, se ni moglo skoro nikjer izravnati skrajšanja delovnega časa.

— ng Finančna vest iz Italije. Vlada je razpravljala s predsednikom državne banke »Banca d'Italia« o odredbah v svrhu sanacije meničnega tečaja. V prvi vrsti se namerava omejiti nakupovanje inozemskih vrednostnih papirjev.

— ng Carinski ažio v Italiji. Za drugo polovico oktobra je znašal carinski agio 385 odstotkov, plačati je bilo torej za 100 zlatih lir carine 485 lir v papirju proti 461 lir v prvi polovici oktobra.

— ng Kupovanje avstrijskega denarja potom tujih novcev je bila pred 14 dnevi za kratek čas prepovedana od finančnega ministrstva, ker so prihajala vesti, da v Avstriji nočejo več prodajati za svoj denar. Naši ljudje so pa imeli dosti avstrijskih kron v rokah. Odredba je bila dobro mišljena, ali takoj se je pokazala slaba stran, ki je nam zelo škodila. Avstrijska krona je bila tisti dan za 3 krome dražja. Avstrijska vlada je potem pritisnila na svoje državljane, da ne zavračajo plačil v lastni valuti. Isti dan je tudi našo ministristvo preklicalo prepoved takozvane arbitraže na Dunaj, katero so vsi strokovnjaki takoj označili za pogrešno. Kratka praksa je tudi pokazala, da vsako umetno omejevanje kupnje provzroči poslabšanje položaja. Kdor nakupuje v inozemstvu blago, ki ga potrebuje neogibno, mora imeti za nabavo slobodno roko. Naša država v Avstriji silno mnogo kupuje, tudi jako potrebne stvari kakor stroje vse vrste. Kupujemo mnogo več kakor kake zelo pomankljive statistike našega uvoza. Velikanske svote so za te nakupe potrebne. Mnogi kupujejo seveda tudi pogrešne stvari doma kakor drugod. Kontrola prometa pa je mogoča. Prenevanje so le voda na mlin slabim elementom pri carinarnicah. Pozabiti ne smemo, da se naša zemlja obnavlja in da ljudje najraje kupujejo naravno tam, kjer je ugodnejše vlad slabše valute in bližine. Sedaj imamo že šest tednov omejitev za devize. Pomagala ni nič, to v danes vsak poznavalec razmer. Ljudem pa se nalaga mnogo sitnosti. Postopanje je razum tega neenotno v raznih centrih naše države. Brez škode bi lahko naredili konec kontroli denarnega prometa, ki je le problematično vrednosti. Valuti naši je treba drugače pomagati nego s sitnarenjem. Najvažnejša naša vrednost zlato se izhiznotajlja v velikih množinah. Tega se sedaj veled nezanelejve zastražitve ne more zaprečiti. Izvoz bi pa izostal, če bi naša novčna banka kupovala zlato in ga izvažala za obnavljanje tečajev.

Zbirajte znamke
za
Jugoslovensko Matico!

Vpoklic letnikov 1896, 1897, 1898 in 1899 na šesttedensko orožno vajo.

Komandant Dravske divizijske oblasti je s svojo naredbo Pov. Di. broj 8.681, od 1. t. m. odredil sledeče:

Pozvani so za takoj na šesttedensko orožno vajo, vsi oni letniki, rojeni 1899, 1898, 1897 in 1896, ki so ali v naši vojski ali v bivši avstroosrski vojski služili in se sedaj nahajajo doma, oziroma izvršujejo svoj civilni poklic.

Odzvati se morajo tudi oni od označenih letnikov, ki so bili pri letošnjem naboru regrutovani, ker se niso odslužili predpisanege roka.

Vsi ti bodo služili v onem roku orožja, za katero so bili določeni za časa nabora odnosno prebiranja.

Pozivljajo se, da se letniki 1899 in 1898 zgledajo na dan 6. novembra 1921, letniki 1897 in 1896 na dan 8. novembra 1921 pri Ljubljanskem vojnem Okrogu (Belgijska vojašnica) vsakokrat ob 8. uri zjutraj.

Vpoklic konj in vozov sledi.

Od vpoklica so oproščeni:

1. Vsi, ki so bili na dan 1. novembra 1921 pri državnih ali južni železnici zaposleni kot železničarji. Tem se računata železniška služba za orožno vajo.

2. Vsi, ki so bili na dan 1. novembra 1921 zaposleni v rudokopih kot rudarji.

3. Bogoslovci in učitelji vseh srednjih, meščanskih in osnovnih šol.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. novembra 1921.

— Dragi sodniki ali mali računar. Štiri tedne po ustavi je bila razglašena naredba, ki se obrača proti draginji. To hitro delo neznanega zakonodajalca je kreiralo takozv. obč. sodišča. Vsaka občina dobi čestitljiv zbor petih ali celo sedmih mož, kateri naj sodijo o tem, kaj je predrago in kaj po ceni. V Sloveniji je okoli 900 občin. Vsaka samo po pet sodnikov, pa jih dobimo kar malenkost 4500. Pa smo se včasih bali za juristovski podrstek in si delali skrbi za avskultante. Za stroško gre sedaj. Danes je vse drago. Pregranjali draginje in brezvestne spekulacije v takih časih vendar ne morejo biti zastoj. Občina bi jih morala plačevati, pa nima novca. Iznajdljivec je prišel na to, da se pokriva stroški iz naloženih glob. Kolumbovo jajce, samo zelo nevarne vsebine za trgovca in obrtnika! Ti sodniki protidraginji pa niso po ceni. Po 80 kron za uro zahtevajo. Premalo, če res odpravijo draginjo. Odločno premalo! Ali če vzamete, da bo teh Pavlov proti draginji v Sloveniji le 4500, pa bodo sodili le eno uro na dan, bo stala ta naprava na dan bagatelo 360.000 K. Kazni, menimo, gotovo ne bodo nizke, in seje utegnejo dolgo trajati. Kaj pravite? Srečal sem sodnika po poklicu, pa sem ga vprašal, koliko zasluži na mesec. Dejal je, da je v službi 10 let, samec in da nagara mesečno 4600 kron. »Kaj, če bi tudi za vas prave sodnike določili «edinič» po 80 kron na uro?« sem ga pobaral, pa je postal osoren in dejal, da med sodniki po poklicu od sedaj še ni tipa, ki ga Svabi dobro zvejo. »Preistreibere«. Počasi morda res še pridemo do tega, da bodo redna sodišča morala nastopiti proti izjemnim »zaradi« navijanja cen. Upajmo, da te novosti ne doživimo, ker bo med tem ministristvo izprevidelo. Da s takimi postranskimi sodniškimi poklici treba narediti prav tako resoluten konec, kakor s ponesrečeno uredbo samo!

— Morala in klerikalni petelinje. Zadnja številka »Naše Moč« je začela po vzgledu »Novega Časa« razbijati po bobnu morale. V volim patosom deklarira, da »morajo stati na vidnih mestih javnosti — čisti možje, češ, gorje ljudstvu in gorje državi, ki ima ne morale može na vodilnih mestih!« Toda da se pod pretezo tega gestla blati in poliva z gnojnico naše najboljše ljudi, zapored vse naše državnike, samo za to, ker hočejo napraviti Jugoslavijo krepko in silno, državo, ki bi naj bila na strah vragom, a nočejo trobiti v klerikalni rog, to presega že vse meje. Upali smo, da je vendar za vselej konec kloakarske metode v naši žurnalistiki; upali smo, da se po vojni dvigne nivo našega časopisja; toda neki gorjačarji in smetarji so začeli znova pisati v tonu, ki je škandalozen. Zaradi časti našega novinarstva obžalujemo ta smrdokavski ton, ker zanaša v naše javno življenje predvojno posurovelost. Zato svarimo! Ne odpirajte kloak!

— Stanovanjski urad na magistratu. Mestni magistrat je te dni prevzel posle stanovanjskega urada. Na čelu urada stoji sedaj župan dr. Ljudevit Petič, ki je določil za vodjo urada mag. komisarja dr. Letnarja. Magistrat je prevzel od državnega stanovanjskega urada bač okrog 3000 neresenih vlog in prizivov. — Z druge strani nam pod naslovom: »Nekoliko potrpljenja« pišejo: Pred par dnevi je izšel »Uradni list« ki

4. Redarji javne varnostne straže.
5. Uradniki generalne direkcije državnega računovodstva, okružnih in srezkih finančnih uprav in vse osovbe Narodne banke in njenih filijal.

6. Vsi poštni in telegrafski uslužbenci, ki so bili na tej službi na dan 1. novembra 1921.

7. Oni, ki so bili od rekrutne komisije v letu 1920 in 1921 za stalno ne-sposobne spoznani, in oni ki so bili v letošnjem letu spoznani začasno ne-sposobni.

8. Rekruti, dijaki, kojim je aktivna služba radi studij odložena, odnosno, ki so za predložiti prošnjo za predložitev aktivne službe pri pristojnih vojnih okrogi.

Obvezniki se opozarjajo, da prinesejo s seboj toplo zimsko obleko, dobre čevlje, 2 para perila in eno odejo, ker za prvi čas ne morejo dobiti cele vojaške obleke in opreme.

Vsi obvezniki kakor tudi davatelji konj naj prinesejo seboj hrane za sebe in za konje za 5 dni.

Davatelji konj in oni, ki so določeni za kočjače, naj prinesejo seboj velike plahte za pokrivanje hrane in municije, sekire, lopate, kramp, svetilko in številko za vozove ter odeje za kočjača in konje.

Pojmenični seznam popisanih konj in vozov sledijo.

prepušča stanovnijske posle v I. stopnji magistratu. Zalbog pa ni bil magistrat preje nič opozorjen, da bo to kar taok brez prehoda nanj prišlo. Zato ni mogel in tudi ni bil upravičen, si stvar še preje ogledati in si vse potrebno pripraviti. Pokrajinska uprava naj bi bila ukrenila za kakih 14 dni vacationem legis, da bi se moglo brez presledka urediti. Tako pa je državni stanovnijski urad svoje duri zaprl in obe sil nanje opozorilo, naj hodijo stran ko odslej na magistrat, ki seveda nima še nobenega vploga v tekoče posle in nobenega osovba, ki bi lahko takoj započelo z delom. V naglici je bil določen šef urada in en pisarniški uradnik, da bosta takoj prevzela od države vse gradivo (baje je med njimi 3000 rekurzov katere je treba za II. instanco opremiti s poizvedbami). Ker občina tudi nima lokala si je moral mestni župan od pokrajinske uprave šele izprostiti, da ostane stanovnijski urad v hišici, kjer je bil dosedaj. Treba je tudi še, da pokrajinska uprava imenuje prisednike in da se pridobi ves potreben uradni personal. Danes te zadeve kratkoma počivajo, za kar pa občina ne more nič. Vloge prevzema sedaj magistratni vložni zapisnik, ki na njih le zabelezuje datum vložitve. Ko bo stanovnijski urad začel delati se bodo vloge tja oddale in tam protokolirale.

— Nabava deviz in plačilnih sredstev za plačila v inozemstvu. Generalni inspektorat finančnega ministristva je odločil, da se interesentom za nabavo deviz ni treba več obračati do kontrolnega odbora pri Narodni banki v Ljubljani, če gre za prihodnja plačila v zmlusu odstavka 3. člena 11 Pravilnika za promet z devizami, ampak neposredno na Narodno banko in ostale pooblaščenke banke. Tem povodom je bankam predložiti potrdila glede protokolacije firm in plačila davkov. Za plačila obvez, zasnovanih pred 25. septembrom t. l. se je obračati do kontrolnega odbora tudi v bodoče.

— Odprava I. razreda na državnih železnicah. Kakor javljajo iz Beograda, je ministristvo ssoobračaja odredilo odpravo I. razreda na progah državne železnice v področju zagrebaške direkcije.

— V zrcalu narodnega socijalizma. Iz Maribora nam pišejo: Ravno zdaj je 3 leta, odkar je general Majster v Mariboru ustanovil predhodnico sedanje uradniške menze, ki se je razvila iz prvotne oficirske menze. Ta ustanova takrat v viharnih dneh prevrta je za Maribor pomenila vse kaj več nego samo obednico. Z ozirom na takratno sovraštvo mariborskega nemstva napram Jugoslovenom je postala menza obenem zavetišče za naše častništvo, še bolj pa za naše prvo uradništvo, ki je od vseh vetrov prihajalo v Maribor, da pravzame avstrijske urade v našo oblast. Narodna vlada se je zavedala velike važnosti te institucije ter jo po možnosti podpirala že z ozirom na takratno veliko pomankanje živeža in draginjo. Menza je postala tako eminentnega odličnega pomena tudi v državnem smislu, da bi brez nje sploh ne bilo mogoče prevzeti naše vojaške in civilne oblasti tako gladko, kakor se je v resnici zgodilo. Pozneje so prevzeli njeno vodstvo stebri NSS ter jo s svojo brezskrbno brezglavostjo in absolutizmom dovedli v dolgoročno in sicer v take dolgoročno, da vkljub stojištvu novihših odborov in pritrzanju beljših grizljajev iz ust članov pod temi dolgovi menza še danes trpi. Z ozirom na te nerednosti je tudi vlada odklonila svojo pomoč, tako da je današnja obednica navezana popolnoma na plačilo svojih članov. To je bilo treba kratko pojasniti, da javnost lažje razume lopot, s katerim je sobotna »Jugoslavija« kot zaščitnica uradništva in reprezentant,

nja narodnega socijalizma udarila po meni in uradništvu. In zakaj? Ker treba uradništvo preskrbeti za zimo z živili in ker na vse prošnje in apele ni od nikoder nobene pomoči, ker je pri nas žalibog postalo moderno, da si mora vsako družstvo pomagati le z veselico, le tudi mensa sklenila potem veselice priti do virov za nabavo najpotrebnejše hrane. Ker pa je znani milijonar menso iztožil za dolgove, ki so jih napravili ravno NSSarji kot nekdanji odborniki in je že opetovano pretil z rubežnico, so se nekateri člani mensa odločili prevzeti odgovornost za veselico na svoje rame. Veselica bi se imela vršiti že 5. novembra. Ker pa je za isti večer bila dvorana že oddana, se je veselica preložila na 12. novembra. Ko se je doznalo, da namerava za isti večer tudi Glasbene Matice prirediti svoj koncert, je predsednik mensa zaprosil predsednika Glasbene Matice, če mogoče z ozirom na nujno odpočitek mensi koncert preloži. Baje to ni bilo mogoče. Zagotovilo pa se je od strani Matice, da njen koncert mensi ne bo škodoval, preje koristil, ker je ta večer Martinovanje in koncert mine že ob 10. In zdaj pride »Jugoslavija« s svojim brezstidnim napadom, češ da se hočejo člani mensa veseljačiti, na prodaj gnat svoje hčere (v mensi so večinoma samci brez hčere) in opozarja upnika še na — dolg. K tej brezstidnosti »Jugoslavije« pripominjamo le: Dopsnik »Jugoslavije« je znani uradnik, ki bi moral biti hvaležen, da ne raziskujemo, kako se njegovi posli strinjajo s protivladno tedensko listo in ki bi moral poleg zgornj navedenih razlogov tudi vedeti, da mensa preskrbuje skoro brezplačno tudi revno dijštvo.

— Nove uradne ure pri okrožnem sodišču. V Mariboru. Od 1. novembra dalje so pri mariborskem okrožnem sodišču vpeljane nove uradne ure od 8. zjutraj do 15. baje zato, ker se celo poslopje nahaja brez luči in to po krivdi električnega podčrteja Melstroja, ki je naenkrat ustavilo že zapričeto napeljavno elektriko.

— Mestna ljudska kopelj je radi snaznanja pr dni zaprta.

— Seja zletnega finančnega odseka se vrši v petek dne 4. novembra ob 8. zvečer v Savcinskih prostorih v Narodnem domu. Prosi se točno in polnoštevno udeležbe.

— Za avstrijske državljane. Avstrijsko zastopstvo v Ljubljani objavlja, da si mora po naredbi centralne vlade v Beogradu vsak tuji državljan v kraljevini SHS do 5. decembra t. l. nabaviti redni potni list pri svoji pristojni oblasti. Zaradi tega avstrijsko zastopstvo poziva vse avstrijske državljane, naj si pravočasno nabavijo pri avstrijskem zastopstvu redne potne liste.

— Iz Brežic nam prihajajo pritožbe, da sploh in specialno ob nedeljah ne dobivajo pravočasno časopisov. Opozarjamo naše naročnike, da je na poštah z okrožnico št. 9184 ob nedeljah dostavljanje poštinih pošiljatev ukinjeno. Stranke, ki žele vzlic temu dobivati pošiljatev ob nedeljah, bomo druge tedenske dneve poprej, naj si najamejo pri poštenu uradu svoj poštni predal. Tako je povsod in tudi v Ljubljani. Kdor ima predal, lahko med uradnimi urami ob poljubnem času osebo dviga pošiljatev.

— Smrtina kosa. Rodbini Ogorevc je umrla hčerka Pavlica, gojenka I. razreda realne gimnazije na liceju. Pogreb bo v petek ob 4. iz deželne bolnišnice. — V Konjicah je umrla soproga tvorničarja usnja ga. Ant. Laurič, roj. Zinzhauer. Pogreb v četrtek popoldne v Mariboru. Blag jima spomin!

— Brezplačna vožnja po mestu. Ljubljanska policija je preskrbela razgrajaju Ludviku Perkotu brezplačno vožnjo v ožiciz na policijsko ravnateljstvo. V neki gostilni na Ambroževem trgu je v pijanosti tako razgrajal, da so ga morali aretirati. Bili so velekomični prizori, kako je glavar razgrajajevo vozil po — Ljubljani barko.

— Pretop v gostilni. Josip Petercel, zidarski delavec iz Hraja pri Smledniku, je šel v gostilno pri »Joškotcu« v Valburgi. Notri je sedel posestnikov sin Janez Tršan iz Hraja in kmalu so se vnel med njima prepir. Tršan je zaklical Petercelu: »Pr... mrlji, pojdi sem, ako imaš korajžje!« Petercel je šelil pozivu, komaj pa je prišel do Tršana, ga je že ta sunil v vrat in desno roko.

— Žepna tatvina. Mariji Vadnov, stanujoči Gosposvetska cesta 10, je bila na Vodnikovem trgu iz žepa ukradena črna usnjata denarnica s 500 K gotovine.

— Tatvina koles v Zapužah. Dne 29. m. je bilo v Zapužah pred hišo št. 1 Albina Strukelja iz Dravolja št. 84 kolo ukradeno. Kolo je črno plekano.

— Naša podjotja, katere potrebujemo za pogon vodno silo, se nabavljajo še vedno v težavah položaju. Dež in sneg pričetkom prejšnjega tedna je bil zelo dobrodošel, pravi blagoslov za kmetijstvo, ali v višjih legah je malo izpremenil vodno stanje. Zemlja je vsled dolgotrajne suše tako globoko izsušena, da je zadnji dež in sneg le malo izdal. Naše žage in mlini ob vodi še vedno trpe pod pomanjkanjem vode. Sava in njeni pritoki v gornjem delu Goronjske so le neznatno pridobili. V višjih legah se je sneg obdržal in ni skopnel. Velika industrijska podjetja v gornji savski dolini, pa prav tako ob Bistrici so v veliki zadregi in morajo delati le v omejenem obsegu. Prisadeta je na Goronjskem tudi električna industrija, ki že dolgo ni imela tako neugodno stanje vode.

— Mariborska eskomptna banka. Dne 30. oktobra t. l. se je vršil v Mariboru občni zbor Mariborske eskomptne banke, na katerem se je sklenilo povzpeti dolžništvo, zlastno na 30.000.000 K s letno 5% ob.

vih delnic a 400 K nominalne, nedelnikarjem po 700 K za komad. Istočasno se je sklenilo spreminiti ime zavoda v »Jugoslovansko Union-banko« ter prenesti sedež iz Maribora v Beograd. S tem se je najstarejši bančni zavod v Sloveniji, ki je bil ustanovljen leta 1872 postavil na širšo podlago ter razširil svoj delokrog na celo Jugoslavijo. Do sedaj je zavod poleg sedeža v Mariboru vzdrževal podružnice v Murski Soboti, Velikoviču in Gornji Radgoni ter sezonsko ekspozituro v Rogaske Slatine. V kratkem se otvorijo podružnici v Ljubljani (Sv. Petra cesta št. 24) in Kranju, ustanovitve novih podružnic v važnih tržiščih Jugoslavije je projektirana. Vodstvo zavoda je prevzel prejšnji ravnatelj Jadranske banke, g. Avgust Praprotnik.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča Ljubljani.

Drama:

Petek 4. novembra: Ljubecan. D.

Opera.

Četrtek 3. novembra: Vaška šola. Šeherezada. D.

— Iz gledališke pisarne. Ker so trije nosilci glavnih vlog nenadno zboleli, odpade današnja dramska predstava (3. novembra 1921. Požar strasti, izven).

— Slepci v gledališču. V nedeljo, 30. oktobra, se je pevski zbor zavoda za slepe z velikim zanimanjem in užitkom udeležil opere »Dalibor«. Proste vstopnice je preskrbel g. A. Ribnikar, šef oddelka za socialno skrbstvo. Prijatelju slepcev najiskrenejša zahvala.

— Orkestralno društvo Glasbene Matice v Ljubljani. Vaja se vrši mesto v četrtek izjemno v petek zvečer ob 20. Kar je koncert pred durni, se pravi točno in polnoštevno udeležbe.

— Narodna opera »Gospodstevski senec«. »Nova Dobac« poroča, da je sprejela ljubljanska opera najnovejšo delo skladatelja Rista Savina »Gospodstevski senec«, ki bo v pripravi prihodnje sezone. Letos pa se uprizarji Savinova mimična igra »Plesna legenda«.

— Planinski koledar za leto 1922. uredil Fran Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu. Cena 5 dinarjev ali 20 kron, po pošti 5'25 din. ali 21 K. Vseled tehničnih težkoč ga še ni bilo mogoče dotiskati, vsled česar prosimo vse one, ki so ga doslej naročili, da malo potrpe. Koj, ko bo izgotovljen, razpošljemo ga vsem lanskim naročnikom — kdor pa rabi več izvodov, naj jih naroči pri založništvu (Bruno Rotter) v Mariboru, Krekova ulica 5.

— »Vesna«. Še za noben list oziroma njega nadaljne številke ni bilo toliko teškega pričakovanja in nestrepnega povpraševanja kakor za »Vesno«. Konstatiramo z veseljem, vendar pa moramo prošiti naše občinstvo, da še nekoliko potrpi. — Prihodnja številka »Vesne« izide namreč šele koncem prihodnjega tedna namesto v tem tednu kakor je bilo prvotno objavljeno. To pa radi tehničnih težkoč, ki se še tu in tam pojavljajo, katere pa upamo v doglednem času odstraniti. Naroča se v upravnishču »Vesne« Ljubljana, Miklošičeva cesta 16. Cena za četrlet 90 K.

— Jugoslovanska stolica na varšavski univerzi. Poljski listi poročajo, da se osnuje na varšavski univerzi jugoslovanska stolica.

— Slavnostna predstava v proslavo 29. oktobra, dneva zedinjenja jugoslovanskih treh plemen v skupno državo Jugoslavijo, se je vršila v zagrebškem Narodnem gledališču. Vprizorili so prvič izvirno opero »More« Fr. Lhotkovo. Kritika hvali instrumentacijo in melodioznost opere; libretto baje ni vzorcn.

Sokolstvo.

— Tel. društvo Sokol v Ljubljani naznanja, da se vrši telovadba po sledečem urniku: Moška deca (do 14. leta) ob torkih in petkih od 5. do 6½ popoldne. Naraščal (od 14. do 18. leta) ob ponedeljkih in četrkih od 6. do 7½ popoldne. Člani ob ponedeljkih, sredi in petkih od 8½ do 10. zvečer. Starejši člani iste dneve od 7½ do 8½. Ženska deca ob ponedeljkih in četrkih od 4½ do 5½ pop. Gojenke ob sredi in sobotah od 1½ do 7. Članice ob torkih od 6½ do 7½, ob sobotah od 7. do 8. zvečer.

Društvene vesti.

— Za same dečke, v starosti od 10. do 15. leta, je otvorilo Žensko telovadno društvo v Ljubljani trimesečni plesni tečaj po eno uro in četr tedensko, na kar ponovno opozarjamo cenjene starše. Priglasil se sprejemajo v četrtek 3. t. m. od pol 6. do 7. zvečer v telovadnici I. drž. gimnazije. Radi reda prosimo, da se istočasno zglasijo vsi oni, ki nameravajo morda še pristopiti k ostalim že objavljenim tečajem za otroke, naraščal, gojenke in uradnice, ker sicer trpijo vsled malomarnega vpisovanja začete ure na disciplini.

— Knjižnica vodnatskega političnega in gospodarskega društva se otvori v petek dne 4. t. m. Knjižnica bodo odprta vsak turek in petek od pol 7. do 8. zvečer. Naše somišljenike pozivljamo, da se je pridno poslužujejo, ter obenem še enkrat apeliramo na vašo darežljivost, ako ima kdo kakšno pogrešljivo knjigo, da isto daruje knjižnici.

— Pevski zbor »Zvezs jugoslovanskih zlozračnikov« v Ljubljani priredi v soboto 5. novembra t. l. ob 19. uri v veliki dvorani hotela Union svoj prvi zabavni večer s koncertom. Sodeluje godba Z. J. Z. Ker je vsopred zelo pester in zabaven, ter je del čistega dobriča namenjen istrskim

žrtvam, drugi del pa nabavi pevskega arhiva, vabi vse prijatelje petja in zabave k čim večji udeležbi odbor.

— Društvo slovenskih tposlovcev. Dobili smo poročilo, da se na predlog »Društva hrvatskih književnikov« sestane

kongres jugoslovanskih književnikov šele v mesecu novembru tega leta. To v poljanilo vsem, ki so se že prijavili ali ki so se še hoteli prijaviti za ta kongres. Odbor D. S. L.

Najnovejša poročila.

SEJA DEMOKRATSKEGA PARLAMENTARNEGA KLUBA.

— Beograd, 3. nov. (Izvir.) Včeraj dopoldne so imeli radikalci sejo svojega parlamentarnega kluba. Razpravljali so o tekočih političnih vprašanjih, posebno o Pašičevem posredovanju med radikali in demokratki. Ob 4. pop. je bila seja demokratskega parlamentarnega kluba. Živahna je bila debata o trnovinski pogodbi z Avstrijo. Klub je sklenil, da se narodni skupščini predlaga podaljšanje dosedanjih trgovinskih pogodb z Avstrijo še za dva meseca. Podaljšanje naj se izvrši resolucijskim potom. Dalje je klub razpravljao o skupščinskih volitvah v posamezne odseke. Klub je deločil, da kandidira v posam. ods. dosedanje mandatarie demokratske stranke. Na današnji seji narodne skupščine bodo predloženi zadevni kandidati. Dalje je klub razpravljal o zunanji politiki, posebno o albanskem vprašanju.

KONFERENCA V PORTOROSE BREZUSPEŠNA?

— Portorose, 2. novembra. Konferenca je res pričela delovati, toda gibe se še vedno v splošnosti in se ne more poprijeti nikakega konkretnega problema. Delegetije se kar boje vsakega količnega obveznega pogovora o tarifih, carinah itd. Zlasti kažejo nedospozicijo in nezaupnost romunski, poljski in jugoslovanski delegetije. Italijani obupavajo nad uspehom konference v Portorose. Mogoče se doseže kaj glede brzajavnega in telefonskega prometa, železniška vprašanja pa kažejo skoro nepremostljive ovire. Reško državo zastopa Italija. Francoska delegetacija dela z vso vneto za sporazumno postopanje med Čehoslovaki in Jugoslovani. Italijani se zelo boje razgovora o reškem vprašanju, za katero pravijo, da spada edino v razgovor med Reko, Jugoslavijo in Italijo.

VPRAŠANJE FORMALNE DEMISIJE PAŠIČEVEGA KABINETA.

— Beograd, 3. novembra. (Izvir.) V nekaterih parlamentarnih krogih se je začelo po povratku kralja Aleksandra in ministrskega predsednika Pašiča forsirati vprašanje formalne demisijske Pašičeve vlade. Splošno pa povdarjajo, da z ozirom na resni zunanje politični položaj ni oportuna ta demisijska. Nujno potrebno je, da Pašičev kabinet v sedanjih strukturah nadalje vodi državne posle.

KONCENTRACIJA ALBANSKIH ČET OB DEMARKACIJSKI ČRTI.

— Beograd, 3. nov. (Izvir.) Tiranska vlada z vso naglico in nervoznostjo koncentrirala na demarkacijski črti, katero so naše čete brez velikih bojov in izgub zasedle, vse razpoložljive čete svoje vojske. Albanci pripravljajo z veliko brzino protiofenzivo.

— Beograd, 3. nov. (Izvir.) Kronski svet je na predlog ministrskega predsednika g. Nikole Pašiča sklenil, da obvesti o položaju v Albaniji francoskega ministrskega predsednika Brianda.

NA ALBANSKI FRONTI POPOLEN MIR.

— Beograd, 3. nov. (Izvir.) Naše čete so po prekoračenju Črnege Drina z uspehom in z malimi izgubami zasedle določene jim pozicije, ki so bile narekovane iz strateških ozirov. Boji z albanskimi četami so popolnoma prenehali. Na celi fronti vlada popoln mir.

VELIKA ANTANTA IN MADŽARSKA.

— Pariz, 2. nov. (Havas.) Poslaniška konferenca je vzela noto češkoslovaške na znanje in je ugotovila, da bo ukinitve pravice do prestola za Habsburžane po madžarski vladi pomirilo malo entente. Da bi madžarska vlada svojo obljubo razglasila tozadevni zakon, tudi izpolnila, je poslaniška konferenca sklenila pozvati madžarsko vlado, naj izvrši odstavev Habsburžanov v roku do najdalje 7. novembra. Konferenca je nato proučevala predloge za internacijo razkralja Karla in vprašanje nadzorstva. Nato se je pečala konferenca s položajem v severni Albaniji. Sklenila je pozvati Jugoslavijo, naj se vzdrži vsakojakih vojaških operacij v Albaniji, katere meje se določijo v najkrajšem času.

— Pariz, 3. nov. (Izvir.) Na noto češkoslovaške vlade je odgovorila veleposlaniška konferenca. Z zadovoljstvom konstatira dosedanj potek dogodkov na Madžarskem in svetuje mali antanti smernost v zahtevah. Glavne zahteve so od strani Madžarske izpolnjene. Madžarski vladi je naloženo v dolžnost, da izvede zakonskim potom odstranitev Habsburžanov do 7. t. m. Glede razgrajitvene akcije na Madžarskem bodo zavzemniki priznali nekatero koncesije mali antanti in bodo vpošte-

vali nasvete. Glede odškodnine vztrajajo zavzemniške velesile na dosedanjem stališču.

VEČINA MADŽARSKIH STRANK ZA DETRONIZACIJO HABSBURŽANOV.

— Budimpešta, 3. nov. (Izvir.) Vsa politična debata je danes koncentrirana na državno ustavno vprašanje o detronizaciji Habsburžanov. Zadevni zakonski načrt Bethlenove vlade je izdelan z vso diplomatično in državno fineso. Kolikor je spoznati iz časopisja, je večina za detronizacijo Habsburžanov v parlamentu zagotovljena. Proti detronizaciji so »legitimisti«, pred vsemi krščanski socijalci. Značilno je, da je vlada morala v motivnem poročilu k zakonskem načrtu črtati pasus »pod pritiskom tujih sil«. Na čegavo intervencijo ni znano. Gotovo je, da medstrankarska konferenca ta pasus črtala. Zastopniki legitimistične stranke odklanjajo vsako odgovornost. V zbornici nameravajo dalje vložiti protest proti vmešavanju tujih sil v notranje zadeve Madžarske.

Težavno je stališče grofa Szeczenyija. Ta izjavlja, da bo glasoval proti zakonu. Motiv v tem koraku je, ker je grof Szeczeny vršil l. 1917 povodom Karlovega kronanja važne funkcije.

VOJVODA D' AOSTA — MADŽARSKI KRALJ.

— Rim, 3. novembra. (Izvir.) Kljub uradnim demencijam je vojvoda d' Aosta resen kandidat za madžarski prestol. Italijanski listi naglašajo, da to kandidaturu podpirata tudi Anglija in Francija. Kandidatura vojvoda d' Aoste je naletela na odločen odpor samo v krogih male antante, posebno Jugoslavije.

JUGOSLOVENSKA ITALJANSKA TRGOVSKA DRUŽBA.

— Rim, 3. nov. (Izvir.) V velefinančnih in veletrgovskih krogih je zasnovan načrt (Jugoslovensko-italijanska trgovska družbe). Glavna naloga družbe je oživotvoriti in pospeševati trg zvezs med obehma državama. Družbo finansira Diskontna banka. Akcijski kapital družbe je določen 1.600.000 lir. Centrala družbi bo v Rimu, podružnice bodo v Trstu, Beogradu in Ljubljani.

USTANOVITEV JUGOSLOVANSKE »UNION« BANKE.

— Dunaj, 3. nov. (Izvir.) Dosedanja mariborska »Eskomptna banka« se v kratkem preosnuje v »Jugoslovensko Union-banko« s centralo v Beogradu. Akcijski kapital znaša 30 milijonov jugoslov. kron.

DEMARŠA AVSTRIJE ZARADI BURŠKE.

— Dunaj, 3. nov. (Izvir.) Avstrijska vlada je sklenila demaršo pri veleilah zaradi dogodkov v Burški. Vložil odločen protest proti nastopanju madžarskih tolp, ki vedno ogrožajo javni mir. Avstrija dalje zahteva, da se odstranijo za plebiscit vse madžarske tolpe iz plebiscitnega ozemlja v Sopronju.

USTAVLJENA RUBEŽEN PROTI KARLU.

— Curih, 3. nov. (Izvir.) Zrakoplovna družba »Ad astrac« je vložila v zavarovanje svojih terjatev za zrakoplov rubežen proti Karlu. Družba je dobila kritje za svojo terjatev v znesku 72.000 švic. frankov.

LEPA NAGRADA DETEKTIVOM.

— Berlin, 3. nov. (Izvir.) Berlinska kriminalna policija je prišla bivašata atentatorja na ministra Dato v osebi Louisa in Lucije Fort. Španska vlada je za njih izsleditve razpisala nagrado v znesku enega milijona peset, to je 94 milijonov mark. Nagrado razdele med berlinske detektive.

Borze.

— Curih, 2. okt. Zagreb 1.725, Dunaj 0.2449, Budapešt 0.6249, Berlin 2.825, Praga 5.05, Milan 21.775, Pariz 39.55, London 21.16, Novi Jork 5.399. — Dunaj, 2. okt. Tečaj dunajske efektivne borze. Julistid 8.140, Credit 6.500, Zivno 16.980, Kranjska industrijska družba 27.500, Škoda 25.800. — Dunaj, 2. okt. Pariz 382, Curih 845, Zagreb 1.425, Praga 4.300, Milan 184. — Berlin, 2. okt. Zagreb 60, Praga 181, Curih 35.80, Milan 7.775. — Pariz, 2. okt. Dunaj 0.625, Berlin 7, Milan 53.43. — Praga, 2. okt. Zagreb 33.25, Dunaj 2.375, Budapešt 13. — Trst, 2. okt. Zagreb 7.70, Berlin 13, Curih 458, Novi Jork 24.75.

Raznoberosti.

• Akademija za negovanje lepote. V kratkem bodo otvorili v Novem Jorku mednarodno akademijo za negovanje lepote. Pri sprejemu nameščenecv in nameščenic igrajo glavno vlogo roke, noge in polt. Angažirana je med drugimi gospa Ratnova, ki ima izredno lepo polt, gđe. Renouard, ki ima baje najlepše noge in miss Greuze iz Chicaga, ki ima najlepše roke. Tudi Sara Bernhardt je naprosena, da bi predavala na akademiji. Arhiv akademije bo vseboval podatke o skrivnostih lepote.

• Upor proti dolгим krlom. Naš modni poročevalec je že pred meseci napovedal po pariških listih dolga ženska krlila. In zdaj so tu. Tudi v Ljubljani. Najprej so jih začele kajpada nositi naše mlade izralke. Sledile jim že solidne dame. Toda v Parizu so se midinette (šiljice) urile. V ulici de la Pair je izbruhnila ženska revolucija proti dolгим krlom. Po naročilu svojih šefov midinette sicer šivajo dolga krlila, a same jih ne morejo nositi. Demonstrativno pohajajo po mestu v kratkih. Ta čisto pariski dogodek je bil povod sotrudniku pariskega »Figara«, da je skušal midinette intervjuirati. A lažje je baje dobiti intervju s članom Francoske Akademije, kakor s pariško midinette. Midinette namreč novinarjem ne zaupajo; novinarji namreč vse počenčajo, vse raztrobijo ter tako ubijajo vsako senzacijo. Vendar se je novinarji »Figara« končno le posrečilo, da je ujel eno najlepših midinett ter jo je zapeljal. V slaščičarno. Plačal ji je nekaj kosov torte ter je zatajil svoj poklic. »Je li istina, gospičca, da se tako bunite proti dolгим krlom?« jo je vprašal. — »Seveda se. Pa kaj vas to zanima?« je se ustrašila šiljica. — »O, mene to prav čisto nič ne zanima.« je lagal novinar. »Ali zanima ves Pariz. Tout Paris joka, ker ne bo gledal več dražestnih ženskih nožic!« je lagal novinar. — »Kaj ne?!« Me šiljice smo doslej po optičje posnemale bogate ženske ter nosile toalete tako, kakor so one hotele. Poslej pa je temu konec, gospodi! Poslej bomo nosile, kar je nam všeč! Izprevidelo smo, da se v kratka krlila graciozna in da se v njih lažje hodi. A tudi cenejša so! Samo mannequins, bitja tužnih src, morajo nositi dolga krlila po ulicah na ogled, ker morajo! A me se ne damo! Me imamo ravne in lepe noge, me imamo majhna stopala, me smo v kratkih krlilih šik, elegant, pikant, — kdor ima debele in krive noge ter velika stopala, pa naj nosi dolga krlila! Bodo možki vsaj vedeli, kdo mora kaj skrivati! Je pravila midinetta. Tako se midinette lepih in ravnih nog ne dajo. »Figarova« poročevalec pa trdi, da zmaga končno vendarle moda. Čeprav še tako neumna in nerodna moda, a večno zmagovita. Prijet ali slej. In potem bodo nosile tudi midinette dolga krlila, ker bodo morale po optičje posnemati bogate dame, pa naj je to še tako drago. Slovence v Ljubljani niso upornice in hodi jo vedno za modo. Plaćujejo že možje, očete ali čestitci. Ampak — odkrito povedano — kratkih krlil je pa le škoda. Iz vseh ozirov in v vseh stališč. Toda moda je zakon. Zato molčimo!

• Eskimske ženske. Eskimi so bd mongolske rase najbolj oblečeni, toda le v javnosti. Doma so večinoma brez obleke, izven doma pa zaviti v kožuho od glave do prstov na nogi. Toda tudi na Grenlandiji se ženske dekolirajo, a le poleti in le po stegnih. Vrat in prsi imajo vedno pokrite.

• Zenske v Afriki. Med Egipčankami, Berberankami in Maurkami je mnogo redkih lepotic, ki bi zaslužile, da najdejo svojega Fidijsa in Praksitela. Afriško žensstvo je vobče vitko in nežno, toda kmalu ovrene. Vse so zgodaj zrele in zgodaj stare.

• Kdo bo skrbel za Karlove otroke? »Petit Journal« poroča, da je švicarska vlada vprašala madžarsko vlado, ako je pripravljena skrbeti za otroke bivšega cesarja Karla. Madžarska do sedaj še ni odgovorila.

• Poezija in zakon. Listi poročajo, da se je izvršila nekeje v Ameriki razporka zaradi ene same pesmi, ki jo je zložil mož za časa odsotnosti svoje žene. Neki ameriški pesnik je namreč opeval zlato prostost, ki jo je užival, ko se je zabavala njegova žena v letovišču. Ko se je žena vrnila in brala možjevo pesem o prostosti, je takoj zahtevala ločitev zakona. Listi pravijo, da je sodnik ugodil njeni zahtevi in jo razporočil. — Vest, ki je sama na sebi verjetna, je v toliko pomankljiva, ker listi ne poročajo, da je bila ta žena gotovo Evropejka in brezdomovno celo kaka Slovenka!

• Velik požar v Benetkah. V prosti luki v Benetkah je izbruhnil velik požar. Škodo cenijo na 10 milijonov lir.

Poizvedbe.

— Poziv! Dne 29. oktobra ob pol 11. zvečer mi je bila vzeta pred pošto na Viču moja lovska puška. Tistega, ki si je dovolilo to neumestno šalo, pozivam, da mi puško na kakršenkoli način takoj vrne, ker bom sicer zadevo izročil pristojni oblasti. P. R.

— Najden je bil zlat obces s tenko verzičco. Dobi se Nova ulica 7, prtl. desno.

— Izgubila se je usnjata desna rokavica rjave barve. Pošten najditelj naj jo blagovoli proti nagradi izročiti na Poljanski cesti 54/II. levo, Strukeli.

— Izgubili se je vizitice s preko 4040 K ter raznimi beležkami in računi na ime Miha Pivnički. Kdor je našel in noče oddati na policiji, naj naslovi na naslov Miha Pivnički, poste restant. Ljubljana, vse listine, a denar naj si obdrži.

— Izgubila sta se večeraj 2. t. m. zvečer raz avtomobil med vožnjo od Škofje Loke kolodvor do Zirov dva ženska klobuka. Najditelj se prosi, da ju odda v hotelu »Sora« v Zireh nad Škofjo Loko oziroma naj sporoči tja svoj naslov.

Nove muzikalije.

— P. Hugo Sattner: »V pepelnici noči«. kantata za sol, zbor in orkester. Sedaj, ko imam v rokah klavirsko prireditev Sattnerjevega najmlajšega dela, mi je mogoče šele točno presojati slabosti in vrline njegove. Res je to Sattnerjevo najboljšo, kar je ustvaril. Sicer ne pove v harmoničnem in melodičnem oziru nič novega in tega niti ne smemo, oziroma ne čemo pričakovati od njega, ker si mora ostati zvest, ako hoče biti Sattner. Poglobil se je le, preprčil se v dno duše da je vse, kar je napisal, inspiracija od zgoraj, da je to pesem, ki mora biti edina taka in ni drugačna, kadar jo Sattner slavo svojemu Bogu. Slišal je to harmonijo v svojih iskrenih molitvah, v teh harmonijah je njegova molitev. V najpriprostejših oblikah, z najskromnejšimi sredstvi, do zadnje piščice dostojnosti, svet svojemu priljubljenemu Gregorčiču, prepričan o pravih svojih glasbenih poteh, ustvarja Sattner v globoki starosti še dela, ki so do sedaj edina te vrste v slovenski glasbeni literaturi.

Boriti se z Gregorčičevim enakomerno ritmično ni lahko. Težko tudi tekst razdeliti tako, da ne dobi n. pr. solist preveč, zbor premalo. Žal, da se to Sattnerju ni povsod posrečilo. Ne razumem, kakaj je komponist vpeljal v delo sopranski solo. Kratke je in nemotivirane. Morda zaradi barv? Po mojem mnenju bi na tem mestu zbor prav srečno nadaljeval svoje pripovedovanje, izvajanje dela bi pa bilo lažje, dostopnejše, saj dobri solisti se ne dobe povsod. Sopranski solo se izgubi v celotnem delu, dočim je baritonisti solo preširoko razpreden vsled mnogih ponovljanj, ki jih Sattner sicer najbrže zamore utemeljiti, vendar delo preveč raztegnejo. To store tudi čisto vpletene orkestralne medigre, s katerimi uvaja zbor in solista, ali ga prekinja. Najbolj pa me motijo končni largi udari orkestra, med tem, ko bi delo najkrepkeje končalo z zadnjim znakovnim akordom zbora. Onih šest trizakov ob koncu občutiti, kakor oslabljenje. Kompozicija pa ima mnogo krasnih mest, ki jih je treba odkrito občudovati. Ves sopranski solo je jako lep, dalje za Sattnerjevo invencijo značilno mesto »Kar zreš jih pred seboj...«, uvažanje moškega zbora, lahni, veseli, morda celo nekoliko preveč svetli ženski zbor »Nadajanje roj se priskaklja«, harmonično za Sattnerja drzen, veličasten konec in še kaj. Sattner je tudi sam oskrbel lahko klavirsko prireditev svoje skladbe in je s tem štirinajst »Pepelnice noči« omogočeno vsem kolikoli ambicioznim zborom. Želeli bi le bilo, da bi se kantata še večkrat izvajala in ne, kakor je to pri nas običaj, samo enkrat pri koncertu Glasbene Matice. Ne vem sicer, ali Sattner piše zopet kako daljšo delo, vendar pa bi storil dovolj, če bi napisal samo svojo »Pepelnico noči«. Postavil si je ž njo trajen pametnik v naši glasbeni zgodovini.

— Marij Kogoj: Samospevi. Sattner je zapustil za svoj značaj prelzhojeno pot svetle glasbe, Kogoj pa je storil, kolikor mu je znano, narobe. Srečal sem ga v predvornem času v Cerkvenem Glasbeniku, danes pa leži pred nami že drugi zvezek samospevov, navzlic temu, da je nedavno nanovo harmoniziral cerkvene pesmi raznih skladateljev. Morda pa je bil to korak za kruhom, ki našim umetnikom ni na debelo rezan. Kogoj zasluži nedelne pozornosti vseh nas.

Pa on je ne prosil, ne čaka, z neobičajno vztrajnostjo, silno energijo, v neomajljivem prepričanju svoje sile si ubira, lomi pot do priznanja. Njegova osebnost, da ne rečem posebnost je, ki v njej odobila obenem. Tip umetnika - bohema, ki ne koncedira niti enega tona in če treba umre. Ne človek mase, pridigar v puščavi je, kateremu se smejejo filistri in pismoniki, katerega slava postaja sila in nevarnost vedno kujsa, prosi je ravnateljstvo brojavca za pomoč še gasilno in reševalno društvo v Ljubljani. Že ob 3. zjutraj je bilo društvo na licu mesta ter je do poznega popoldneva ozorno in neumorno sodelovalo, dokler ni bila vsaka nevarnost odstranjena.

Castna dolžnost nam velevala, da izrečemo vsem tem vrlim društvom in pa seveda nič manj našemu požrtvovalnemu delavstvu na tem mestu najkresnejšo zahvalo. Žalibog je postal delavec Jannik žrtv človekoljubnega truda ter bomo vrliga mladitva ohranili vedno v hvaležnem spominu. Našega iskrenega in dejanskega sočutja pa so lahko gotovi tudi ostali poškodovanci.

V LJUBLJANI, dne 31. oktobra 1921.

Združene papirnice Vevče.

Goričane in Medvode d. d.

Pohišstvo
se ceno prodaja. Žibertova ulica 270
II, Ljubljana-Siška, 7873

Psica,
dobermanske pasme, 7 mesecev stara se
radi selitve ceno prodaja. Polize se
Novi Vodmat 182, 7871

**Roncesijonirani
stavbenik**
K 400.000 kapitala želi vsopiti kot
kompanjo h kakemu stavbenemu pod-
jetju v Ljubljani, ali išče kompanjo,
kateri ima tudi toliko k pitati. Z njim
začne stavbeno podjetje. Ponudba pod
»Koncizija 78/6« na upravo Slov. Nar.
7876

je bodočnost. Morda je danes Kogoj še
nekoliko preveč učenec svojega občudova-
nega učitelja, toda najmanjši od apostolov
je več, kakor mi vsi, ki v svoje učitelje
nisimo verovali. Kogojev glasbo je treba
sprejeti vase brez ožkosrčne kritike, kajti
ona je za nekatero pod njo, za druge nad
njo. Zarja je novega dneva, krik po svobo-
di, brezobziren, z uspehom venčan polu-
kus zlomiti spono in verige, v katere je
bila stoletja okovana umetnost. To ni ni-
kak definitivum, le pojav prehodne dobe,
etapa na poti v bodočnost. Prepričan sem,
da je Kogoj danes prav vse eno, ali kdo
poje njegove pesmi ali ne, saj za njega
pride čas. Prav ima, če za razprostranitev
svoje vere ne izbira najpohlevnejših sred-
stev. Hraber bolevnik je in zato prav go-
tovo zmaga!

— Josip Michl: Štiri Prešernove pe-
smi. Kar pri Michlu najbolj občudujem, je
njegovo temeljito poznanje Prešerna. Michl
je češki rojak, zanimal se je že v Gorici
za našo slovensko literaturo in že tedaj
komponiral pesnitve naših poetov, ne mor-
da zato, da bi nam revnim Slovincem, ka-
kor je to storil ta ali oni, dal nekaj kom-
pozicij, a zato, ker se je res navdušil ob
čitanju naših pesniških proizvedov. Da se
je poglabljal v vsebino e razumevanjem,
dokazujejo tudi »Štiri Prešernove pesmi«.
Po Kogoju za nas niso odkritje, vendar so
dobro došla obogatitev solistovskega re-
pertoarja. Eno pa me zelo moti pri pregle-
dovanju teh pesmi. Pripombe skladatelje-
ve, ki so sicer zrcalo njegovega dobro-
dušnega značaja, vendarle niso povsem na
mestu. Da, mestoma celo misli, da je vse
to le šala. A če to ne, pa se ti vsaj zdi,
da tudi glasba ne more biti dovolj resna,
kar nikakor ni res, če glose k njej niso.
Kdo more n. pr. smatrati sledečo pripombo
za popolnoma resno, priobčeno pod črto v
takem-le slogu: »Ta odstavek se mora
peti zelo živahno ter skrajno navdušeno
(podčrtano); ravno tako mora biti spre-
mlevanje. To pomeni: Kdor ne zna, naj pu-
sti celo stvar pri miru (podčrtano). Opom-
ba in želja skladateljeva. Ali pa: »Frag-
ment za močan bas, pri katerem klavirski
spremljevalec vlijudno prevzame nalogo
svojnkarjevo.« Poleg tega po skladbah
kar mrgoli italijanskih izrazov za način
izvajanja itd. Dokaz gostobesednosti g.
skladatelja in seveda tudi skrb, ki pa gre
predaleč, za dobro interpretiranje njego-
vih skladb. Michl preveč ljubi svoje gla-
sbene otroke in zato se jim pevec ne hodo
radi približati, boječ se šibe g. skladatel-
ja. Naj si zarezajo pot same s svojo no-
tranjo vrednostjo. Mnogokrat pa je pevec
ali pevovodja izkopal iz skladbe več isker,
kakor jih je vanje vkoval skladatelj. N. pr.
Hubad! V splošnem pa je pesmi kar naj-
topleje priporočati.

Glasbena Matica je z založbo omenje-
nih treh zvezkov naredila v svoji ne pre-
več bogati blagajni globoko luknjo, ki se
ne zamaži tako kmalu. V svoji iskreni že-
li uveljaviti med našim svetom načela
nove in novejšje glasbe, Glasbena Matica
zalaga dela, ki ne morejo in ne smejo biti
popularna, kolih izdaja polira cele kapita-
le, ki jih z ničim ne more nadomestiti, ka-
kor edino le s pomočjo razprodane založ-
niške muzikalije. Zato je narodna dolžnost
vseh dobrih Jugoslovenov, želečih nam
pred svetom priznanja in vspeha, da ta
naš edini glasbeni zavod podpiramo s
pridnim nakupom njegovih edicij in da-
mo s tem možnost nadaljnjega izdajanja
nakupljenih skladb. Glasbena Matica pa
mora skrbeti tudi za menj razvite, gla-
sbojubne sloje našega občinstva ter
tudi njim kaj privoščiti. S tem naredi pa
še svoji blagajni uslugo, ker mora pokrivati
s tem, kar gre to, kar ne gre. Dovelj pa
bi že n. pr. bilo izdat narodnih pesmi.
Preprijavljeni smo z njimi. Vsakdo se jih
loti. Potrebna bi bila le njih kritična izda-
ja, brez harmonizacij, ravno tako, kakor
jih poje narod, kot dokument glasbenosti
njegove in vir za primerjalno in druge
studije. Tega nam je treba, za to pa mora
skrbeti tudi ministrstvo za prosveto, ki je
dolžno poleg tega še podpirati vse izdaje
Glasbene Matice. Kolikor mi je znano, bo
država v najbližjem času izdatno pripo-

mogla k izdajanju slovenskih skladb v
Ljubljani.

V komisiji Kleinmayerja se dobi: Jos.
Fr. Breznik: Primorski odmevi, fantazija
za klavir. Ponatis in prepis postavno pre-
povedan. Žal, da nimamo postav, ki bi
prepovedovala tudi komponiranje sličnih
fantazij. — d.

Gospodarske vesti.

— g Živinski semenj v Ljubljani.
Včeraj, 2. t. m. je bil običajni mesečni
živinski semenj v Ljubljani. Obisk je
bil zelo dober. Na semeni je bilo pri-
gnanih: konj 541, volov 105, krav 95,
telet —, koz 5 in malih prašičev 83. —
Živahnost kupčije je bila srednja. Pro-
poved izvoza goveje živine je zelo
vplivala na ceno. Voli I. vrste 20—24 K,
II. vrste 17—20 K (prej 18—22 K),
krave 12—14 K (12—16 K).

— g Textilna, trgovska in industrijska
d. d. v Ljubljani. Dne 29. oktobra t. l. se je
vršil v prostorih Slovenske banke, a koje
sodelovanjem je bila ustanovljena omeje-
na družba, ustanovni občni zbor navede-
nega podjetja. Njegov namen je trgovina
s tekstilnim blagom na debelo po vsej naši
državi in ustanavljanje industrijskih zavodov
za manufakturno in tkanino v Jugosla-
viji. Ta trgovina je danes zlasti pri nas
v rokah tujece; tovarni v tej stroki pa im-
amo zelo malo, skoraj nič. Zato se je že
lansko leto v Pragi rodila misel, stopiti v
ozi stik z brati Čehi, ki imajo veliko in
prvovrstno tekstilno industrijo in z njihovo
pomočjo osnovati večji trgovski in in-
dustrijski zavod v Jugoslaviji; prvič zato,
da se zapodi malovredno laško blago iz
naše države in drugič, da se z ustanovitvijo
potrebni nam tovarni v tej stroki gospo-
darsko osvobodimo tudi na tem polju.
Občnemu zboru je pristojstvo tudi gos-
pod generalni konzul CSR dr. Otokar
Beneš, ki je povdaril, da smatra za svojo
dolžnost, da podpira novo podjetje po
vseh svojih močeh. Povdarjal je gospod
generalni konzul, da je vladi češkoslova-
ške republike mnogo ležeče na tem, da se
ojačijo med češkoslovaško republiko in
Jugoslavijo ne le kulturni in politični, tem-
več prav posebno tudi gospodarski stiki.
Zato bo češka vlada novo podjetje podpi-
rala. Poleg jugoslovenske skupine je
udeležena pri Textilna večja skupina če-
ških tekstilnih industrijalcev, zlasti pa iz
Brna in Prage. Od teh so bili na ustanov-
nem občnem zboru zastopani tudi naslednji
češki industr.: Ekspert d. d. čeških tekstilnih
industrij, P. A. Siecht in sin, A. Kraus,
Morawetz in sin, Kučera, Leo Beer, Rin-
dolf Polak, F. Berger, M. Beran, Slovini, d.
d., Stassny & Schlesinger in dr. Od jugo-
slovenske strani je omeniti zlasti Brate
Vokač, Oblastilnica za Slovenijo, predsed-
nika Zveze industrijcev g. Dragotina Hri-
barja in dr. Občni zbor je vodil spretno
g. Rado Legvart, predsednik Slovenske
banke. Vlado je zastopal g. okrajni glavar
dr. Ratel. Delniška glavica znaša 12 mi-
lijonov kron, ki se pa lahko zviša brez
oblastvenega dovoljenja na 40 milijonov
kron. V upravni svet so bili izvoljeni sle-
deči gg.: Franc Vokač, Dragotina Hribar,
Rado Legvart, Hanuš Neudera, dr. Joso
Kamučič, Karel Vokač, dr. Anton Andreji-
čič, Emil Storza, A. Prendeluh. Dve mesti
ste se rezervirali še za ono češko skupino,
ki vsled potnih ovir ni mogla pravočasno
dospeti v Ljubljano. V nadzorstveni svet
so bili izvoljeni gg. Josip Kubelka, upravni
svetnik Slovenske banke, Davorin Slado-
nja, podpravatelj Slovenske banke, Josip
in Viktor Vokač, veletrgovca. Novo po-
djetje, ki je zasnovano v velikem slogu, bo
gotovo priclovilo, zlasti ker bo uživalo
vestransko podporo s strani češke vlade
in industrije. Potem ne bo imel nihče več
povoda, zalagati se slabim laškim blagom
in kupovati pri naših nemških in nemških
trgovcih, ki mirno sede v Ljubljani in
dikirajo cene.

— g Osnovanje domačega speda. pod-
jetja Orient, trg. sped. meda. d. d. v
Mariboru. Pod gornjim imenom so omo-
vali naši domači trgovci in industrijal-
ci lastno trgovsko in spedijsko pod-

jetje ter razpisali v svrhu subskripcije
delniško glavico Din. 1.000.000.—.
Subskripcija se zaključila s 6. XI. 1921.
Opozarjamo radi tega vse naše trgovce,
industrijalce in podjetnike, ki še niso
položili kamena za zgradbo lastnega
speda. podjetja, da isto storijo takoj ter
izrabijo zadnje dneve v podpis delnice
trgov. sped. d. d. Orient. Smatramo
eminentno važnostjo, da postane snujo-
če se podjetje izključno delo naših tr-
govcev ter da ostane v njih rokah pred
vsem, ker bi lahko obstojala nevarnost,
da preide podjetje v privatne roke ter
isto s tem izgubi svoj prvotni namen.
Pri razdelitvi delnic se bodo v vsakem
oziru upoštevali predvsem trgovci, in-
dustrijalci in drugi podjetniki, ter se
bodo gledalo, da dobi vsak čisto število
delnic, ki jih bodo podpisali. Podpisuje
torej delnice svoje trg. sped. d. d. Ori-
ent.

— g Dobava drv. Uprava državnih
monopolov v Beogradu naznanja trgov-
ski in obrtniški zbornici v Ljubljani,
da se bo vršila dne 29. novembra t. l.
ob 11. uri dopoldne v pisarni imenovane
uprave v Beogradu očitna licitacija
globe dobave 600 m³ bukavih drv. Pred-
metni pogoji so v pisarni trgovsko in
obrtinske zbornice v Ljubljani intereso-
ntom na vpogled.

— g Dobava steklenega blaga. Rav-
nateljstvo državnih železnic v Subotici
razpisuje za dan 10. septembra t. l. pisno
očitno licitacijo, glede dobave raznih
steklenih predmetov. Razpis z natančnej-
šimi podatki je v pisarni trgovske in obr-
tniške zbornice v Ljubljani interesantom na
vpogled.

— g Naša trgovska mornarica. Ka-
kor poročajo iz Beograda, dobi naša dr-
žava do 15. t. m. dva velika prekomor-
ska parnika, ki sta začasno v nekem
francoskem pristanišču. Ta dva parnika
dobimo na podlagi pogodbe mod našo
in italijansko vlado glede razdelitve
trgovske mornarice bivše monarhije.

— g Podružnica Srbsko - Francoske
banke na Reki. »Voce del Popolo« po-
roča, da se je otvorila na Reki podru-
žnica Srbsko - Francoske banke.

— g Vino na otoku Visu. Z Visa
poročajo, da je tam letos mnogo dobrega
vina z 18—24 stop. in da so cene
zmerno.

— g Italijansko-ruska trgovska po-
godba. V kratkem bo podpisal v imenu
Italije della Torretta trgovsko pogodbo
s sovjetsko Rusijo, ki jo zastopa pri po-
godbi komisar Gorovskij.

— g Italijanski proračun. »Corriere
della Sera« poroča, da bo imel po izjavi
zakladnega ministra de Nave italijan-
ski proračun pri milijard lir prihran-
kljaja.

— g Severonemški Lloyd. Iz Bre-
mena javljajo: Severonemški Lloyd
vzpostavi pričetkom prihodnjega leta
svoje direktne zveze z Zedinjenimi dr-
žavami.

— g Rusija pripravljena plačati
dolgove carske vlade. »B. Z. am Mit-
tag« poroča iz Rige: Ruski ljudski ko-
misar za zunanje zadeve je poslal An-
glijci, Franciji, Japonski in Zedinjenim
državam noto, v kateri izjavlja, da je
sovjetska vlada pripravljena plačati
dolgove carske vlade vse do leta 1914.
pod pogojem, da se ustavi vsaka oboro-
žena intervencija proti Rusiji, da se
sklene z njo splošni mir in da pripo-
znajo velesile sovjetsko vlado. Očiten
predloga v svrhu dsege tega cilja
sklicanje mednarodne konference.

— g Slovanski Vyvozce — Slo-
vanski izvoznik, list za propagan-
do izvoza in uvoza, je pričel izha-
jati v Pragi. V slovenskem delu piše
list, da je njegov cilj sistematična
in vzajemna propaganda izvozne
trgovine in industrije, potom smot-
renega inseriranja. List bo izhajal
tedensko. Inserati bodo tiskani v
vseh slovenskih jezikih. Že prva re-
klama številka priobčuje najraz-
novrstnejšo aktualno vsebino tr-
govsko - gospodarskega in promet-

nega značaja, mnogo vesti iz Jugos-
lavije v srbo - hrvaščini in sloven-
ščini. Uredništvo in upravnštvo je
v Pragi I. Staromestské nám. 26-I.

— g Fuzija bank v Bratislavi.
Češkoslovaške podružnice Madžar-
ske splošne kreditne banke so se s
pomočjo Češkoslovaške eskomptne
banke in Slovenske banke v Brati-
slavi pretvorile v samostojna pod-
jetja s 50 milijoni češkoslovaških
kron delniške glavice.

— g Bolgarska vrača vagono. Sofijski
»Den« poroča, da je izročila Bolgarija Ju-
goslaviji do sedaj 860 vagonov od 1200, ki
jih mora vrniti. Ostank 340 vagonov in
200 vagonov, ki jih dolguje Romuniji, bo
predala v mesecu novembru.

— g Vizum italijanske konzulate
na potrditvi o zdravstvenosti za meso
in živalske surovine pri izvozu v Ita-
lijo je predpisan, kakor razglasa mini-
strstvo za kmetijstvo in sicer na zaht-
vo italijanskih oblasti.

— g Češkoslovaško posojilo
Avstriji. Dunajski »Achtuhrblatt«
poroča, da se avstrijski finančni
krogi resno bavijo z mislijo 4milij-
onskega posojila v Češkoslovaški.
Tako bi postali gospodarski odno-
šaji med obema državama tesnejši.
Češkoslovaška pa bi imela večje
možnost izvoza svojega blaga v
Avstrijo, kar bi zelo pomagalo če-
škoslovaški industriji iz njene se-
danje stagnacije.

— g Promet v bratislavski luki
znaša mesečno okoli 32.000 ton,
dočim je znašal pred vojno komaj
4000 ton.

— g Zvišanje železniške tarife
na Poljskem. Od 1. novembra na-
prej se zviša železniška tarifa na
Poljskem za 300 odstotkov.

— g Cirkulacija bankovcev v Bol-
garski. 22. avg. t. l. je cirkuliralo v
Bolgarski za 3.183.700.000 levov ban-
kovcev.

— g Italijanska trgovska zbornica
v Sofiji. Iz Sofije javljajo, da je mini-
strstvo za trgovino in industrijo odob-
rilo pravila italijanske trgovske zbor-
nice za Bolgarsko, ki je že pričela z
delom.

Darila.

Upravi našega lista so poslali darila:
Ciril - Metodovo družbo: ga. Pavla
dr. Omuleva iz Ormoža 800 K, ki so
jih darovali za 4 obrambne kamne gg.:
dr. Branko Žizek, zdravnik v Velenju,
200 K, Bogdana Prekoršek iz Celja 200
kron, Olga Chladek iz Ljubljane 200 K
in dr. Ciril Žizek iz Beograda 200 K v
spomin umrle matere ga. Ivana dr.
Žizekove.

»Jugoslav. Matice«: podružnica na
Rakeku, g. Zuljan iz Rimanj 100 K,
kar se ni mogel udeležiti veselice Ju-
goslov. Matice na Rakeku.
Slope v Ljubljani: g. ravnatelj
Srečko Vršič 200 K mesto ovetja na
grob svoje matere.
Srčna hvala!

Dragocenost vsake hiše je le
karnarja Fellerja rijetno dišeči »Elsas
fluid«, najboljšo sredstvo za dr-
gjenje hrbita, rok, nog in celega te-
lesa, kot kosmetikum za negovanje
zob, zobnega mesa, ust, glave, itd.
Močnejši in boljši kakor francosko
žganje, 3 dvojnate steklenice ali 1
specijalen steklenico skup z zamo-
tom in poštino za 48 kron pošilja:
Eugen V. Feller, Stubica donja El-
sätz 238, Hrovaško. cd

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podražaj.

Zahvala.

V nedeljo, dne 23. t. m., ponoči je izbruhnil na sedaj še
nepojasnen način v skladišču žvepla naše celulozne tovarne
v Goričanih ogenj, ki se je bliskoma razširil na sosednje delavnice
tovarniških profesionalistov. Le nadvse skrbnemu trudu naših tovar-
niških delavcev se je zahvaliti, da ogenj ni takoj preskočil tudi
na tovarniško poslopje samo. Tem vrlim našim delavcem so točno
prihiteli na pomoč prostovoljno gasilci iz Medvode, Preske, Pirnič
in Sore, ki so se z vso požrtvovalnostjo udeležili obrambnega dela.
Ker je pa vžlic temu postajala sila in nevarnost vedno kujsa, pro-
silo je ravnateljstvo brojavca za pomoč še gasilno in reševalno
društvo v Ljubljani. Že ob 3. zjutraj je bilo društvo na licu
mesta ter je do poznega popoldneva ozorno in neumorno sode-
lovalo, dokler ni bila vsaka nevarnost odstranjena.

Castna dolžnost nam velevala, da izrečemo vsem tem vrlim
društvom in pa seveda nič manj našemu požrtvovalnemu delav-
stvu na tem mestu najkresnejšo zahvalo. Žalibog je postal de-
lavac Jannik žrtv človekoljubnega truda ter bomo vrliga mla-
denitva ohranili vedno v hvaležnem spominu. Našega iskrenega
in dejanskega sočutja pa so lahko gotovi tudi ostali poškodovanci.

V LJUBLJANI, dne 31. oktobra 1921.

Združene papirnice Vevče.

Goričane in Medvode d. d.

Pohišstvo
se ceno prodaja. Žibertova ulica 270
II, Ljubljana-Siška, 7873

Psica,
dobermanske pasme, 7 mesecev stara se
radi selitve ceno prodaja. Polize se
Novi Vodmat 182, 7871

**Roncesijonirani
stavbenik**
K 400.000 kapitala želi vsopiti kot
kompanjo h kakemu stavbenemu pod-
jetju v Ljubljani, ali išče kompanjo,
kateri ima tudi toliko k pitati. Z njim
začne stavbeno podjetje. Ponudba pod
»Koncizija 78/6« na upravo Slov. Nar.
7876

Sobo
s hrano ali tudi brez hrane
iščeta mirna gospoda. Ponudbe pod V.
M. 7886* na upravo Slov. Nar. 7886

Sprejemni takoj 7899
vajenca
za mesarsko obrt Kočevina,
metar, Koledvorska ulica 6, Ljubljana.

Mestni pogrebni zavod.

Vseumogotni je nonadoma
poklical k Sebi včeraj ob 8. uri
zvečer našo ljubljeno

**Pavlico
Ogorevec**
gospojo I. ravnice rojane gimnazije
na Križu.

Pogreb se bo vršil v pe-
tek dne 4. t. m. ob pol 4. ur.
poudarila le deželne bočnice na
pokopališču k Sv. Križu.

8 Ljubljani, 3. novembra 1921.

Ostali rodbniki:
Ogorevc in Jager.

8 Ljubljani, 3. novembra 1921.

Ostali rodbniki:
Ogorevc in Jager.

Trgovski pomočnik
dober prodajalec mešane stroke, se
sprejme za takoj ali do 15. novembra.
Ponudbe na »E. A. 7896« pošiljate lečeče
Vilica via Varaždin. 7896

SE ZELJE
v glavah trdo in zdravo dobavlja na va-
gone proti takojšnji naročitvi in neopo-
rečnemu bančnemu akreditivu ozi. po-
lovice vnemir vplačanim po K 850 za
100 kg. Vokoslav Postrižin, Vi-
dom Kraka. 7898

Mesečna soba
elegančna, velika, s posebnim vzhodom,
električno razsvetljavo, parketom, v St.
Petarjem okoli blizu elektrike žel.
se takoj odda. Podrobnosti v go-
stinski Brošček, Bohoričeva ulica 9 od
6. ure naprej. 7879

Sobo
išče visokoleže vližji seme-
strov (event. tudi na »Ceniferji mesa«).
Sprejme tudi instrukcije. Sicer pa vse
ostale po dogovoru. Ponudbe pod »Fi-
lozof 7878« na upravo St. Nar. 7878

Kontoristinja
mlajša, zmerno s'bohrvaščine in stroje-
pisja event. začelnica, se sprejme.
Naslov pri upravi Slov. Naroda. 7877

**Insertirajte
v Slov. Narodu.**

Tov. klobukov
»Šešir« del. dr.
v Škofji Loki.

**Klobučarske
pomočnike
sprejme**

Tov. klobukov
»Šešir« del. dr.
v Škofji Loki.

Ekonom
pošten in izurjen, se takoj sprejme.
Prednost imajo starejši, neoznenjeni re-
fektanti. Predstaviti se osebno ali pis-
meno pri lvo Oster, veleposesnik v
Celju, Bežigrad. 7894

**Klobučarske
pomočnike
sprejme**

Tov. klobukov
»Šešir« del. dr.
v Škofji Loki.

Krompir.
Proda se 800 do 1000 kg domačega
krompirja. Cena po dogovoru. Polize
se Cankarjevo nabrežje 9. 7889

Išče se strokovni tajnik
spreten organizator, več vseh pisarni-
skih poslov ter zmogen urejati stro-
kovni list. Plača po dogovoru. Naslov
takoj. Ponudbe pod »Strokovni tajnik
7874« na upravo Slov

Iščem klavir

za svojo domačo uporabo proti mesečni
odškodnini. Ponudbe pod "J. B. 7868"
na upravo Slov. Naroda. 7868

Kupim

mašino encrurizinsko hišico
z vrhom v okolici Ljubljane. Ponudbe z
navedbo cene in kraja pod "J. B. 7867"
na upravo Slov. Naroda. 7867

Meblovano sobo

z oskrbo ali brez oskrbe po možnosti v
sredini mesta. Iščo soliden bančni
uradnik, samec. Takojšnje cenj. ponu-
dbe pod "Stalen 7888" na upravnishvo
Slov. Naroda. 7888

Redka prilika.

Prodaja se radi družinskih razmer
krasno hotelsko posetje v
sredini mesta Sp. Stajerske, pripravno
tudi za veletrgovino ali industrijo. Po-
nudbe s pril. znamko na E. Turn-
hard, hotel Beograd, Slov. Bi-
strica. 7875

Francis turbina

za 60 sec. litrov vode in 10 m padca
in 12 m celi se prodaja. Več pove-
Fr. Kovac, Zgošča, pošta Be-
gumje. 7895

Elektrotehnično podjetje Fran Saks,

Maribor, Ljubljana,
Slovenska ulica 20 Rimska cesta 19

obvešča svoje odjemalce in trgovske prijatelje da je začel izvrševati elektro-
tehnično obratovanje s 1. okt. t. l. zopet samostojno in ni več v družbi z g.
Tratnikom. — Priporoča se za zgradbo vseh v elektrotehnično stroko spa-
dajočih del, katere izvršujem z znano vestnostjo.

Gospodarska zveza

oddaja, dokler traja zaloga, lepo zveze

glavnato zelje

K 7.50 za kg.

Kupi se vsaka množina

ALUMINIJA

novoga kakor tudi odpadki starega.

KRANJSKE TOVARNE železne, ključavničarske in
kovinske robe "TITAN" d. d. Kamnik pri Ljubljani.

Večja dobro vpeljana mizarska tovarna išče v svrhu
razširjenja obrata

kompanjona

z razpoložljivim papitalom

500.000 K.

Pogoji ugodni, enormni dobiček. Cenjeni dopisi pod "Bodočnost/
7708" na uprav. Slov. Naroda. 7708

Naznanjam, da sem odprl

odvetniško pisarno

v Kamniku hišna števil. 41

(na Glavnem trgu).

Kamnik, dne 30. oktobra 1921.

Dr. Konrad Janežič.

Največja zaloga

moških in ženskih izgotovljenih oblek
v trgovini

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Po znatno nizkih cenah.

Trstje za strope izdeluje in prodaja
na debelo n drobno m² po K 3.50 pri
večjih naročilih znaten popust. Steiner
Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trstje.

Na hrano in stanovanje

se sprejmeta dva gospoda. Naslov pove
uprava Slov. Nar. 7863

Landaver

dobro ohranjen, za 2 konja, se ceno
prodaja. Naslov pove uprava St. Nar. 7865

Gospodična

išče službe kot gospodinja. Je do-
bra kuharica, zna šivati in vsa h go-
spodinjstvu spadajoča dela. Ponudbe
z navedbo plače pod "Dobra 7866" na
upravo Slov. Naroda. 7866

Novoizšla knjiga

"Mala elektrotehnika"

(dva sveska s 99 slikama)
od prof. Antuna Vukasovića
dobiiva se u knjižarnama ili direktno od
tiskarice M. Vukasović, Split, Brankov
prilaz 5. Cena je 6-80 Din. po svesku
(poštarišom 7 D, a s preporukom 1 D
više.) Knjižari dobivajo 25% rabata.
7861

Družabnika

veščega v manufakturni stroki, se išče.
Ponudbe z napovedjo kapitala pod
"Trgovac" na poštni predal 124, Ljub-
ljana. 7828

Kuharica

poštena in dobra, se išče k boljši
rodbini na deželo. Ponudbe pod "Ku-
harica 7845" na upravnishvo Sloven-
skega Naroda. 7845

Pozor!

išče se kompanjon s kapitalom
od 300-500.000 K za nanovo ustanov-
ljeno družbo z lesno industrijo. Ponu-
dbe pod "Lesna družba 7844" na upravo
Slov. Naroda. 7844

Prodaja se

z prošle roke več sto vagonov buko-
vega in smrekovega lesa za
drva in ogilje iz večjega gozdnega
kompleksa na Gorenjskem, pol ure od
postaje. Ponudbe pod "Drva in ogilje
7850" na upravo Slov. Naroda. 7850

Išče se

knjigovodkinja in korespon-
dentkinja, vešta slovenskem in nem-
škem, po možnosti tudi hrvaškem je-
ziku, za industrijsko podjetje v
Zagrebu. Na-lup službe takoj Ponudbe
slati na: t. Šutej, Zagreb. 7827

Trgovski lokal

z vso opremo v prometnem kraju ob
glavni cesti in kolodvoru se da v na-
jem samo trgovcu, kateri ima namen
voditi obsežno trgovino. Natatnejša
pojasnila daje Katerina Pance
gostilna, Gradac, Belokrajina.

Profesorica

Glasbene Matice

Margareta Lisenko (z naslovom
svobodne umetnice petrogradskega kon-
servatorija) daje ure v godbi (klavir).
Stanuje v hotelu Tivoli 30. Sprejema od
9. do 11. dopoldne. 7814

Preoblikoval-
nica klobukov

za dame in gospode
Barborič - Završan

Mestni trg 6.-7.

Knjigovodjo

(knjigovodkinjo)
z dolgoletno prakso, zmožna bi-
lance, iščejo strojne tovarne
in livarne d. d. Ljubljana,
Jugoslavija. 7820

Diamalt

Pozor, pekarji! "Diamalt" tvornice
Hauser & Sobotta, Dunaj-Stadlau v
predprodaji kakovosti se dobi zopet
pri glavnem zastopstvu za Jugoslavo
Edvard Dušanec, Zagreb. Skladnice
Strossmayerova ulica 10. 7269

Kompletna
sobna oprava

(v okusnem stilu) 7860
Obstoječa iz postelje, omarice, 2 omar,
mize, pisalne mize, knjižne omar, mi-
ze, več stolov in foteljev, salonske
omare in toaletnega zrcala, se radi od-
potovanja takoj prodaja. Vpraša se
vila Velkaverh, Komenskega ulica 7.

Konjske
odeje

in fine volnene odeje v največji
izbiri po tovarniških cenah pri
M. Bauer, Zagreb

ilona 39.
Tekstilno blago na debelo. Odeje
za zorce pošiljam brzoovozno na
ogled. 6616
Samo za preprodajalce.

Gospodična

vešča slovenske in nemške stenografije
in strojeopisa, išče primerno sta-
žbo. Naslov pri upravi Slov. Naroda.

Kot kompanjon

s kapitalom 200 do 250.000 K
vstopim v dobro vprilano lesno trgovino,
ali kot družbenik k začetniku te stroke.
Ponudbe pod "Izuren 7848" na upravo
Slov. Naroda. 7848

Klavirje
ugledna in poštena
solidno in točno
ter gre tudi na
deželo.

Poliks Povše, Ljubljana, Tržaška c. 48.

Stanovanje.

V prijaznem malem mestu na deželi se
tako odda stanovanje obstoječe
iz sobe, kuhinje, kleti in dve velike
sobe pripravne kot lokal za trgovino.
Naslov pove upravnishvo Slovenskega
Naroda. 7761

Krasna velika nadstropna
skoro nova hiša

s 6 prvovrstnimi stanovanji, z več so-
bami, sredi lepega malega mesta, za
vsako obrt pripraven prostor in poslonje
se takoj prodaja za 370.000 K. Sta-
novanje za kupa takoj prosto. Vpraša
se pri Janko Končar v Zg. Polskavi.

Kontoristinja

samostojna slovenska in nemška ko-
respondentinja, izurjena strojeopiska in
stenografinja, se takoj pod ugodnimi
pogoji sprejme Golob & Ko., to-
varna kemičnih izdelkov, Ljub-
ljana - Vtč. 7741

Rimetovalci, pozor!

Neverjetne uspehe dosežete pri prašičih
govodi itd. ako primete kmeti redilni
prašek Redin lekarnarja Piccolija v
Ljubljani. 68

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premo-
govnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 19.

Prebrideke bolesti potrti naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena soproga ozir. mati,
tašča, sestra in svakinja, gospa

Ana Laurich roj. Zinthauer

soproga tvorničarja usnja

v torek, 1. novembra ob 8.15 popoldne po dolgem, težkem trpljenju, previdna s sv. zakramenti
za umirajoče, v 60. letu starosti mirno zaspala v Gospodu.
Pogreb bo v četrtek, 3. novembra ob 9. dopoldne v Konjicah, truplo se pa istega dne
ob 8.15 popoldne položi v Mariboru v rodbinsko grobnico.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, 4. novembra ob 9. dopoldne v farni
cerkvi v Konjicah.

Konjice, dne 2. novembra 1921.

Rodbine Laurich, Wagner, Wiesler, Zinthauer.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge
vloge pod najugodnejšimi pogoji.

a vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor,
Kranj, Ljubljana, Maribor, Metko-
vič, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik,
Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v
tu- in inozemstvu.